

SYYSKUU 2018

3

TEEMA
KASVATUS JA KOULUTUS

CRUX

KIRKON AKATEEMISET AKI R.Y.

KUKA MUISTAA AMIKSET?

- Minäkö sielunhoitaja?
- Teologian maisteri pappisvihkimystä etsimässä

VERKOSSA
AKIn valtuuston täydennysvaali

Hän maahan sateen heitti,
soi loistaa auringon,
maan siunaukseen peitti.
Hän Isä, luoja on.

Virsi 575: 2

Päätöksenteon iloa!

Kello on neljä aamulla. Vaikka etelässä on vielä kesän oloista, on pohjoisessa jo pikkupakkanen puraissut nurmikenttiä yöllä. Matka Helsinkiin on alkamassa junalla, lentäen, kenen milläkin menopelillä. Joku tulee kauempaa, joku lähempää. Joku saa vielä nukkua muutamia armeliaita tunteja pitkämatkalaisien jo lähestyessä Pasilaa aamutuimaan.

Työpäivän teema on AKIn hallituksen kokous, jonka jälkeen Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton hallitukset jatkavat omaa työs-kentelyään iltapäivällä. Teologiliiton hallituksella on oma aikataulunsa. Parikymmentä henkilöä on matkannut Akavataloon antaakseen aikaansa, ideoitansa ja asiantuntemustaan yhteisten tavoitteiden eteenpäin viemiseksi. Hyvin valmistelluista asioista puhutaan, keskustellaan, vaihdetaan ajatuksia. Jokaisella on ääni ja oikeus tuoda mielipiteensä esiin. Kenenkään ajatus tai mielipide ei ole turha tai kommentti tyhmä. Kaikkia kuunnellaan, jokainen otetaan huomioon. – Näin koen Aki-maailman.

”Yksi kaikkien, kaikki yhden puolesta”, julistivat kolme muskettisoturia Dumasin klassikkokirjassa. Sanoilla ”Vapaus, veljeys ja tasa-arvo” on ytimekkäästi ilmaistu Ranskan valankumouksen ihmis- ja kansalaisoikeuksien julistuksen vuodelta 1789 sisältö pähkinänkuoressa. Klassikkosanat tuntuvat suurilta ja yleviltä, mutta niistä nousevat mielessäni am-

mattijärjestöjemme edustukselliseen demokratiaan perustuvat toimintatavat.

Tänään tuntuu monessa kohdin olevan muotia suosia nopeita ratkaisuja. Syyksi mainitaan useimmiten kiire. Päätäjä voi olla yksi, tai muutama henkilö, joilla on valtaa hallussaan. Ohitetaan varmat tiet, otetaan riskejä. Hitaampi demokraattinen koneistokin voi taipua kiireen edessä, mutta usein on niin, että mitä isommasta asiasta on kyse sitä tarpeellisempaa on voida pohtia sitä harkiten ja yhteisvoimin.

Solidaarisuus on sana, jota kuulee käytettävän hämmäntävän harvoin tänään. Yhteisvastuullisuus, yhteenkuuluvuuden tunne ja myötämielisyys kanssaihmistä kohtaan, kuvaa-

vat osittain käsitteen sisältöä. Näitä arvoja ammattijärjestömme pyrkii mielestäni tänäänkin puolustamaan tässä koven-tuneiden arvojen usein hyvin itsekeskeisessä maailmassa.

Vaikka ammattijärjestömme ei ole edes Akina jättiläinen, on sen hallinto iso koneisto. Arvostan jo-

kaista, joka haluaa toimia osana sitä. Ihmettelen, miten porukat jaksavat lähteä aamuhain, tai jo edellisenä iltana matkaan vuodesta toiseen hoitaakseen luottamustehtävänsä. Ihailen heitä, jotka jaksavat työskennellä toisten puolesta epäkohtien parantamiseksi ja uusien systeemien luomiseksi tukena AKIn osaava henkilökunta. Olen ylpeä siitä, että olen saanut ja saan olla vielä muutaman kuukauden osana tätä hienoa porukkaa! ✕

Solidaarisuus on
sana, jota kuulee
käytettävän
hämmäntävän
harvoin tänään.

**”Liittyykö käsitteeseen
sielunhoito idealisointia vai
onko se vain epäselvä käsite,
kielen ja toimintaympäristön
muuttuessa huonosti
käyttöön soveltuva?”**

Sirkku Tukiainen

TEEMA

KOULUN JA KIRKON SUHDE

Käytännön arjessa tarvitaan keskinäistä kunnioitusta ja selkeää työnjakoa

22

KUKA MUISTAA AMIKSET?

Amisreformin myötä yhteistyön mahdollisuus on entistäkin parempi

26

RIPPIKOULUSSA NÄKYVÄ

KIRKON TULEVAISUUS

Rippikoulun haasteet ovat samankaltaisia kuin kirkkoa laajemmin kohtaavat haasteet

28

LAPSI- JA PERHEPALVELUJEN MUUTOSOHJELMA

haastaa seurakunnan syvempään yhteistyöhön

31

ARTIKKELI

TEOLOGIAN MAISTERI

PAPPISVIHKIMYSTÄ ETSIMÄSSÄ

Vihkimystä hakevien kokemuksia työnhausta

36

DEN DANSKE HØJMESSE

Havaintoja tanskalaisesta messusta ja kirkkomusiikista

40

MINÄKÖ SIELUNHOITAJA? – EI KAI!

Kuva sielunhoidosta voi olla kapea

44

MIKSI MIELI MASENTUO

ja mitä sielunhoitaja voi tehdä?

48

MITÄ ON KAIKKIEN PELASTUMINEN?

50

KIRJOITUSSARJA

Ajankohtaista edunvalvonnassa 6

Hullunkuriset perheet 53

VAKIOT

Pääkirjoitus 3

Päätoimittajalta 9

Kuusanmäki 17

Puheenjohtajalta 18

Akipedia 19

Opiskelijavinkkelit 21

Työntekijän näkökulma 35

AJANKOHTAISTA

Kanttori-urkuriliiton
puheenjohtajanvaalit 10

AKIn valtuuston
täydennysvaali 15

Vakuutus on
turvanasi matkalla 16

Opintomatkat 2019 20

JULKAISIJA

Kirkon akateemiset AKI ry.
Rautatieäisenkatu 6, 00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 4270 1506
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515,
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Paivi Helén, kappalainen
Kaisa Iso-Herttua, oppilaitospastori
Henri Järvinen, yliopistopappi
Sara Järvinen, teologian ylioppilas
Jani Lamberg, kappalainen
Anna Pulli, kanttori
Ismo Savimäki, kanttori
Ari Stenman, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU

Otavamedia OMA
Maistraatinportti 1, 00015 Otavamedia

ILMOITUSHINNAT

Koko
2/1 s. 380 mm x 255 mm
1 790,- euroa

1/1 s. 190 mm x 255 mm
1 020,- euroa

1/2 s. 155 mm x 114 mm
73 mm x 228 mm
560,- euroa

1/4 s. 101 mm x 118 mm
330,- euroa

1/8 s. 101 mm x 55 mm
200,- euroa

takasivu 190 mm x 230 mm
1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Forssaprint

KIRKOSSA EI SAA LAKKOILLA! **VAI SAAKO SITTEENKIN?**

Lakko-oikeudesta kirkossa liikkuu monenlaista käsitystä.
Tässä jutussa murretaan työtaisteluiden myyttejä.
Mikä pitää paikkansa ja mikä ei? Saako kirkossa lakkoilla?

JUSSI JUNNI

AKIN TOIMINNANJOHTAJA

Sopimusneuvotteluympäristö on muuttunut siten, että keskitettyjä sopimusratkaisuja (tupoja) ei ole enää näköpiirissä. Jokaisella sektorilla tulee pystyä itse neuvottelemaan riittävät palkantarkistukset. Jos työnantaja katkaisee neuvottelut, kuten viime kierroksella kävi, ovat neuvottelijoiden keinot vähissä. Seuraavaa neuvottelukierrosta silmällä pitäen on hyvä tutkistella myös mahdollisia työtaistelukeinoja ja purkaa niihin liittyviä myyttejä.

Lakkoon ryhtyminen on väärin

Voi olla tai sitten ei. Työtaisteluoikeus pohjautuu Suomen perustuslakiin ja kansainvälisen työjärjestön ILO:n sopimuksiin, joihin Suomi valtiona on sitoutunut. Lakko-oikeus johdetaan suoraan perusoikeudesta nimeltään yhdistymisvapaus, ja kuten muitakin perusoikeuksia, sitä voidaan rajoittaa vain lailla. Virkasuhteisten työtaisteluoikeutta on laissa rajoitettu mutta työsuhteisten ei. Työriitalain mukaisia ilmoitusaikoja pitää noudattaa, samoin rajoituksia, joista on sovittu virka- ja työehtosopimuksissa.

Sopimuskauden aikana ei saa lakkoilla

Pitää paikkansa. Virka- ja työehtosopimus on työnantajaosapuolen

keino ostaa työrauha. Sopimuksella varmistetaan, että ainakin sopimuskauden ajan kumpikaan osapuoli, työntekijä tai työnantaja, ei kohdistu toiseen sinänsä muutoin laillisia työtaistelutoimenpiteitä. Lakko-varoitus voidaan antaa vasta, kun sopimuskausi on päättynyt.

Kirkon työntekijöillä ei ole lakko-oikeutta

Ei pidä paikkaansa. Työsuhteisilla on samanlainen työtaisteluoikeus

kuin muuallakin yhteiskunnassa: kaikki työtaistelutoimet ovat sallittuja (paitsi työehtosopimuksen voimassa ollessa), myös poliittiset lakot.

Virkasuhteisten lakko-oikeutta on kyllä rajoitettu samaan tapaan kuin kunnissa ja valtiolla: pääasiassa vain lakko on sallittu työtaistelukeino ja sekin vain virkaehtosopimusasioissa.

Papit ovat ainakin myyneet lakko-oikeutensa

Pitää paikkansa vuosien 1987–1997 osalta. Papistoa silloin koskenut virike- ja vastikevapaasopimus kielsi papeilta kaikki laillisetkin työtaistelutoimet niin kauan kuin sopimus oli voimassa.

Vuonna 1997 papit saivat kaksi viikkoa vapaapäivää, virike- ja vastikevapaasopimus siirtyi historiaan ja lakko-oikeus palautui.

Jotain erityisrajauksia kirkossa kyllä on

Se on totta. Kirkon virkaehtosopimuslaki edellyttää, että viranhaltijat suorittavat työtaistelun aikana ne heille kuuluvat tehtävät, jotka on lueteltu vanhan kirkkolain (1964) 4–13 luvuissa – käytännössä kaiken hengellisen työn. Vastaava luettelo löytyy nykyään kirkkojärjestyksen 2–4 luvuista. Kaikesta muusta työstä on kyllä vapautettu lakon aikana.

Virka- ja työehtosopimus on työnantajaosapuolen keino ostaa työrauha.

Jatka
keskustelua
Facebookissa!

Kirkon viranhaltijoiden lakko-oikeuden erityisrajaus vesittää koko lakko-oikeuden

Siltä se ensi silmäykseltä näyttää. Vuoden 1964 kirkkolaki ei tosin ole enää voimassa. Lisäksi uusi perustuslaki ja kansainväliset sopimukset, joihin Suomi valtiona on sitoutunut, todennäköisesti tekevät erityisrajauksen mitättömäksi. Asiaa selvitetään parhaillaan. Lakko on tosin mahdollista rajata esimerkiksi vain hallinnolliseen työhön.

Kirkossa ei ole lakkoiltu

Enimmäkseen pitää paikkansa. Hengellisen työn viranhaltijoiden osalta lakkoon ei toistaiseksi ole tarvinnut turvautua. Pappisliitto tosin antoi vuonna 1981 lakkovaroituksen. SAK:laiset liitot olivat lakossa 1980-luvun puolivälissä myös kirkon työpaikoilla.

Lakolla ei saavuteta mitään hyvää

Ei pidä paikkaansa. Vuoden 2018 yliopistolakolla saavutettiin lähes sama palkkataso kuin muillakin

sektoreilla, vaikka työnantaja oli alun perin tarjonnut puolet pienempiä palkankorotuksia. Vuonna 2015 Akavan, SAK:n ja STTK:n mielenosoitus keskeytti työehtoja heikentävien ns. "pakkolakien" valmistelun. Maanlaajuisilla yleislakkoilla on saavutettu mm. naisten äänioikeus ja kahdeksanpäiväinen työviikko.

Suomessa lakkoja on aivan liikaa

Mielipidekysymys. Suomessa on keskimäärin 100–200 lakkoa vuosittain, ja vuositasolla lakkojen takia menetetään keskimäärin 40 työpäivää 1 000 palkansaajaa kohden. Esimerkiksi Ranskassa ja Tanskassa lakkopäivien määrä on kolminkertainen. Toisaalta esimerkiksi Englannissa vain reilut puolet ja Ruotsissa alle puolet Suomen luvusta.

Akilaiset eivät koskaan ole olleet lakossa

Ei pidä paikkaansa. AKI osallistui vuoden 2018 yliopistolakkoon ja lakossa oli toistakymmentä liiton jäsentä. Lakkoon osallistuneille jäsenille maksettiin lakkoavustusta. ✕

Lakkoilemalla saavutettua

- **1905 suurlakko**
Yksikamarinen eduskunta, naisten äänioikeus
- **1917 yleislakko**
Kahdeksantuntinen työpäivä
- **1956 yleislakko**
Yleiset palkankorotukset, tulopoliittinen kokonaisratkaisu
- **1984 opettajien lakko**
Opetusalan oma sopimus, merkittävät palkankorotukset
- **2001 lääkilakko**
Merkittävät palkankorotukset
- **2015 työnseisaus**
Työelämää heikentävien "pakkolakien" valmistelu keskeytettiin
- **2018 yliopistolakko**
Muita sektoreita vastaavat palkankorotukset

Menkää ja tehkää

Kirkon kasvatustyössä jalkautuminen ihmisten pariin on aina ollut arkipäivää. Työtä on tehty päiväkodeissa, kouluissa, toisen asteen oppilaitoksissa, yliopistoissa. Tokihan päiväkotien ja oppilaitosten väki on tullut myös kirkkoon ja seurakuntien tiloihin, mutta pääosa työstä on tapahtunut muualla kuin kirkonmäellä.

Vaikka jalkautuminen on ollut arkipäivää, toimintaympäristö on muuttunut ajan myötä, varsinkin pääkaupunkiseudulla ja suuremmissa kaupungeissa. On koettu vahvasti sekin, että ovet eivät ole aina aenneet seurakunnalle, eikä vastaanotto ole aina ollut lämmin. On kaivattu pelisääntöjä, millaista yhteistyötä voidaan tehdä ja miten toimitaan. Mitä esimerkiksi koulussa nykyään saa tehdä ja millaisista asioista saa puhua?

Tässä Cruxissa kurkistetaan kasvatuksen ja koulutuksen maailmaan. Viime aikoina on tapahtunut monenlaisia uudistuksia ja pääntähtäviä, jotka luovat mahdollisuuksia syvemmälle yhteistyölle eri toimijoiden kesken.

Kirkkohallitus on julkaissut koulun ja kirkon yhteistyöstä uuden verkkosivuston. Kirkkohallituksen kouluyhteistyön asiantuntija Tuula Vinko kertoo, että moni kunta ja seurakunta on päätenyt solmimaan varhaiskasvatus- ja kouluyhteistyösopimuksen. Sopimus perustuu voimassaolevaan lainsäädäntöön sekä paikallisiin varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin. Sopimuksen pohjalta on helppo suunnitella yhteistyötä.

Kirkkohallituksen ihmisoikeus- ja yhteisötyön asiantuntija Laura Arikka kertoo, mitä

alkuvuodesta voimaan tullut kansallinen amisreformi tarkoittaa ja millaisia mahdollisuuksia se antaa seurakuntien työlle toisen asteen oppilaitoksissa. Amisreformi on yksi suurimpia koulutusuudistuksia Suomessa peruskoulun kehittämisen jälkeen. Se on toisaalta tarkoittanut resurssien vähenemistä itse oppilaitoksissa mutta avannut myös uusia yhteistyökanavia seurakunnille ja muille toimijoille.

Oppilaitospastori Henri Järvinen esittelee Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa (LAPE). LAPE sisältää uutuutena perhekeskustoimintamallin, jossa kaupungin tai kunnan eri toimijat yhdessä tarjoavat palveluita lapsille, nuorille ja perheille kootusti saman katon alla. Perhekeskusten rakentamiseen on kutsuttu mukaan eri järjestöt sekä seurakunnat. Hanke kutsuu seurakuntia yhä syvempään yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa.

Myös kirkon omaa kasvatusta uudistetaan. Rippikoulupappi Vilppu Huomo pohtii, mikä on rippikoulun tulevaisuus ja miten vuonna 2017 uudistettu rippikoulusuunnitelma Suuri Ihme pystyy vastaamaan rippikoulun haasteisiin.

Lehdestä löytyy myös Noora Mattilan gradunsa pohjalta kirjoittama artikkeli teologien työllisyystilanteesta. Sielunhoidollisesta työotteesta kirjoittaa sielunhoidon kouluttaja Sirkku Tukiainen. Kirkkomusiikin opiskelija Anna Hätönen on käynyt tutustumassa tanskalaiseen jumalanpalveluselämään. Väitöskirjatutkija Petri Tikka kirjoittaa tutkimuksensa pohjalta toivosta sen laajemmassa muodossa. ✕

Kanttori-urkuriliiton puheenjohtaja vaihtuu

Marjukka Anderssonin kausi Suomen Kanttori-urkuriliiton puheenjohtajana päättyi vuoden 2018 lopussa. Liiton valtuusto valitsee uuden puheenjohtajan marraskuussa. Tähän mennessä vaaliin on lupautunut kolme ehdokasta: Markku Hekkala, Keijo Piirainen ja Minna Raassina. Ehdokkaaksi voi edelleen ilmoittautua. Ehdokkaita pyydettiin esittelemään itsensä ja kertomaan, millaisen puheenjohtajan Kanttori-urkuriliitto heistä saisi.

Kysymykset:

1. Kuka olet?
2. Miksi SKUL:n puheenjohtajan tehtävä kiinnostaa sinua?
3. Mitä asioita haluaisit edistää SKUL:n puheenjohtajana?

Markku Hekkala

1. Olen Markku Hekkala, 53-vuotias kanttori, karjantarkkailija, agrologi, musiikkioppilaitoksen opettaja (urut), muusikko (AMK), musiikki-pedagogi (AMK – laulu) ja jälleen musiikin opiskelija. Kelpoisuuden ylemmää korkeakoulututkintoa edellyttävään kanttorin virkaan sain 2009.

Olen ollut kanttorina Himan-galla, Haapavedellä, Kokkolan ruotsalaisessa seurakunnassa sekä vuodesta 1995 lähtien Kälviällä. Musiikkia olen opettanut Kannuk-

sen lukiossa yläasteella ja kansa-laisopistossa sekä vuodesta 2005 urkujensoittoa Keski-Pohjanmaan konservatoriossa.

Musiikkialan lisäksi olen työskennellyt maatalouslomittajana, ollut kesätöissä toimiupseerina merivoimissa sekä kolmeen otteeseen kriisinhallintasotilaana Bosnia-Hertsegovinassa ja Libanonissa.

Asun Kokkolassa, harrastan ainakin purjehdusta, kausittaista kuntoilua ja lorvistelua.

2. Olen aina ollut kiinnostunut yhteisistä asioista. Olin esim. perustamassa Oulun konservatorion kirkkomusiikinopiskelijoiden yhdistystä, tein aloitteen SKUL:n opiskelijatoiminnan aloittamisesta liiton silloiselle puheenjohtajalle **Lasse Erkkilälle** (opiskelijatoiminta käynnistyi sitten aikanaan) ja olen hoitanut kunnan ja seurakunnan luottamustehtäviä. Aloitan kirkkoliskokoustyöskentelyn ensi marraskuussa. SKUL:n ja AKIn hallituksissa minulla on nyt menossa yhteensä kahdeksas vuosi. Hallitustyöskentelyssä, luottamusmiehenä ja alaasatotoiminnassa saamieni kokemusten perusteella ajattelen, että voisni palvella liittoa nyt puheenjohtajana.

3. Nostan esiin työssä jaksamisen – muutospaineissakin, työn mielekkäät sisällöt, kanttorikoulutuksen aseman ja sisällön suhteessa työelämään.

Haluan, että liitto tukee jäsenistöä ja hoitaa jäsentensä asioita niin, että saavutetaan hyviä tuloksia. Lisäksi haluan, että liiton jäsenyys nähdään tärkeänä ja liiton asema merkittävänä vaikuttajana säilyy.

Keijo Piirainen

1. Olen Keijo Piirainen, synnyinpaikkani on Kuhmo, mutta viimeiset 20 vuotta olen ollut pääsääntöisesti Pohjois-Pohjanmaalla opiskele-massa ja töissä. Olen opiskellut Oulun konservatoriossa ja Oulun ammattikorkeakoulussa. Koulutukseltani olen muusikko (AMK) ja musiikkipedagogi (AMK). Olen ollut Pudasjärven seurakunnan kanttorina vuodesta 2001 lähtien. Olen tällä hetkellä SKUL:n hallituksen jäsen ja AKIn hallituksen varajäsen. Lisäksi olen ollut mukana Suomen

kirkkomusiikkiliiton hallitustyöskentelyssä vuodesta 2013 alkaen aina tähän syksyyn saakka ja viimeiset kaksi vuotta SKML:n varapuheenjohtaja. Olen laulanut Suomen kanttorikuorossa vuodesta 2005 alkaen. Kuoroharrastuksen ja yhdistystoiminnan kautta olen saanut tutustua kanttoreihin ympäri Suomea.

2. Yhdistystoiminta on ollut minulle aina luontainen tapa toimia. Olen ollut Suomen Kanttori-urkuriiliiton toiminnassa opiskeluajoista alkaen. Hallitustyöskentely on ollut minulle mieluinen asia ja haluan olla edelleenkin mukana. Puheenjohtajan paikka on mahdollisuus olla vaikuttamassa asioihin valmistelun aikana ja erilaisissa toimikunnissa. Olen ollut viimeisen vuoden aikana AKIn ja SKUL:n tulevaisuustyöryhmissä puheenjohtajana ja haluaisin olla viemässä asiakirjoissa esitettyjä asioita myös käytännössä eteenpäin.

3. Liiton puheenjohtajan paikka on mahdollisuus olla vaikuttamassa kanttoreiden ammatilliseen edunvalvontaan, kanttorin ammatin myönteiseen julkisuuskuvaan ja yhteisten tapahtumien sisältöihin. Kanttori joutuu työssään muutuvan ajan keskellä vastaamaan uudenlaisiin haasteisiin. Haluan edistää sitä, että kanttorin virka säilyy edelleenkin seurakuntien musiikkielämän perustehtävänä. Koulutuskeskittämisen tulisi jatkossakin olla monipuolinen ja koulutuspaikkoja tulee olla riittävästi tarjolla, että päteviä kanttoreita riittäisi myös syrjäseutujen seurakuntiin. Haluan olla kehittämässä kantto-

rien alueellista toimintaa niin, että alaostot kokoaisivat kanttoreita entistä laajemmin mukaan.

PASI HWONEN

Minna Raassina

1. Olen Savonlinnan seurakunnan johtava kanttori, koulutukseltani musiikin maisteri Kuopiosta ja A-Diplomkirchenmusikerin Leipzigista. Kotoisin olen Kiihtelysvaara, Pohjois-Karjalasta. Minulla on kolme lasta ja aviopuoliso, olen 42-vuotias. Vapaa-ajallani laulan, soitan, sovitan ja sävellän, kerään munat kotitarvekanalasta ja haaveilen siitä, mitä perinnehommia nyt 3-vuotias suomenhevoseni voisi oppia.

Minut valittiin vuoden kanttoriksi 2016 ja maaliskuussa, kansainvälisenä naistenpäivänä, Savonlinnan liike- ja virkanaiset ry julkistivat valinnsa minut vuoden Rosinaksi 2018.

2. Yhteisten asioiden hoitaminen on aina tuntunut luontevalta. SKUL:n puheenjohtajan tehtävä on myös näköalapaikka ja mahdollisuus vaikuttamiseen. Minua pyydettiin ehdokkaaksi ja asiaa monelta kantilta harkittuani päätin lähteä mukaan.

3. Hyvää, entistä parempaa työelämää. Kanttoreitten etene-mismahdollisuudet ovat vähäiset. Samassa virassa työskennellään yleensä verrattain pitkään. On kaikkien etu, että kuormitustekijät, mm. työajat ja työn määrä, pidetään kohtuullisina. Kannatan sitä, että arkipyhä lyhentää viikon työaika myös kanttoreilla.

Olen ollut huolissani nuorista, uraansa aloittavista kanttoreista. Liian usein työajattomassa työssä jaksamisen oppia joudutaan hake-maan sairauslomalta. Mentoroin-tijärjestelmän avulla vanhempien kollegoitten arvokasta kokemusta saatettiin hyödynnettyä. Mento-rointi voisi olla vapaaehtoista tai pakollista, siihen minulla ei ole tässä vaiheessa kantaa, mutta se olisi erittäin suositeltavaa silloin, kun aloittavan kanttorin seurakunnassa ei ole saman alan kollegoja.

Muuta piispainkokouksen hyväksymää tutkintoa edellyttävien virkojen palkkaus on liian alhaisella tasolla työn vaatavuuteen nähden. Näyttää myös siltä, että seurakuntalaisten, vapaaehtoisten, johtamista ei kanttoreitten kohdalla aina tunnusteta palkkaukseen vaikuttavana tekijänä.

Haluan edistää myös sitä, että taloudellisten paineiden alla seurakunnissa edelleen nähdään musiikin asiantuntijan ja muusikon viran arvo. Kanttorin virat tulee säilyttää eikä virkoja tule osa-aikaistaa. Musiikki on kieli, joka puhuttelee yhä tänäkin päivänä. Oma virkakuntani haluaa palvella kirkkoa ja sen työn edellytyksiä haluan olla turvaamassa.

Kirkon koulutuskeskuksen alkavat koulutukset 2019

KIRKON KOULUTUSKESKUS on Järvenpäässä sijaitseva Kirkko-hallituksen koulutuksen ja kehittämisen asiantuntijayksikkö. Koulutuskeskuksen tehtävänä on palvella seurakuntia järjestämällä ja koordinoimalla henkilöstökoulutusta. Erityiskoulutusten, ml. johtamiskoulutus ja pastoraalitutkintojen tavoitteena on tukea kirkon ja seurakuntien henkilöstön ammatillista osaamista. Kirkon koulutuskeskuksen koulutukseen osallistuu vuositasolla yli 1 000 kirkon työntekijää eri puolilta maata.

Oheassa esitellään Kirkon koulutuskeskuksen vuoden 2019 koulutustarjontaa sekä lisäksi muiden Kirkkohallituksen yksikköjen koulutustarjontaa. Koulutukset järjestetään Kirkon koulutuskeskuksessa Järvenpäässä, ellei muuta mainita.

Koulutustarjonta esitellään vuoden 2019 Kirkon henkilöstökoulutuskalenterissa sakasti.evl.fi/ koulutus

Lue lisää kirkon erityiskoulutuksista tarkemmin osoitteesta sakasti.evl.fi/erityiskoulutus

KIRKON KOULUTUSKESKUS

Pastoraalikoulutus

PT3 Sana ja elämä I (6 op)
27.2.–1.3.2019 ja 26.–28.8.2019

PT3 Sana ja elämä II (6 op)
13.–15.3.2019 ja 18.–20.9.2019

PT3 Sana ja elämä III (6 op)
27.–29.3.2019 ja 23.–25.9.2019

PT5 Spiritualiteetti ja jumalanpalveluselämä I (4 op)
28.1.–1.2.2019

PT5 Spiritualiteetti ja jumalanpalveluselämä II (4 op)
4.–8.3.2019

PT5 Spiritualiteetti ja jumalanpalveluselämä III (4 op)
9.–13.9.2019

PT6 Diakonia, missio ja globaali vastuu I (5 op)
14.–16.1.2019 ja 11.–12.4.2019

PT6 Diakonia, missio ja globaali vastuu II (5 op)
4.–6.3.2019 ja 26.–27.8.2019

PT6 Diakonia, missio ja globaali vastuu III (5 op)
2.–4.9.2019 ja 2.–3.12.2019

PT7 Viestintä ja vuorovaikutus I (3 op) 14.–16.1.2019

PT7 Viestintä ja vuorovaikutus II (3 op) 18.–20.2.2019

PT7 Viestintä ja vuorovaikutus III (3 op) 14.–16.8.2019

PT7 Viestintä ja vuorovaikutus IV (3 op) 16.–18.10.2019

PT8 Sielunhoito I (4 op)
11.–15.3.2019

PT8 Sielunhoito II (4 op)
6.–10.5.2019

PT8 Sielunhoito III (4 op)
21.–25.10.2019

PT9 Kristillinen kasvatus I (4 op) 18.–22.3.2019

PT9 Kristillisen kasvatus II (4 op) 2.–6.9.2019

PT9 Kristillisen kasvatus III (4 op) 4.–8.11.2019

Yksilö, yhteisö ja kohtaaminen (5 op) YP, 6.–8.2.2019 ja 9.–11.10.2019, Kulttuurikeskus Sofia

Johtaminen

KIRJO II Y Johtaminen ja hallinto seurakunnassa (20 op)
YP, 14.–16.8.2019 ja 30.10.–1.11.2019
ja kaksi lähijaksoa 2020

KIRJO II C/D Johtaminen ja esimiestyö seurakunnassa (20 op) 1. ryhmä YP, 4.–6.9.2019 ja 18.–20.11.2019 ja kaksi lähijaksoa 2020

KIRJO II C/D Johtaminen ja esimiestyö seurakunnassa (20 op) 2. ryhmä YP, 23.–25.9.2019 ja 11.–13.12.2019 ja kaksi lähijaksoa 2020

KIRJO III Johtamisen erityiskoulutus (20 op) 16.–18.10.2019 ja neljä lähijaksoa 2020

Vapaaehtoistoiminnan johtaminen (5 op)
YTEK, 8.–9.1.2019 ja 6.–7.6.2019

Taluspäällikön rooli talouden ja toiminnan suunnittelun johtajana (1 op) 20.–21.5.2019

Yt-menettely ja muut henkilöstöjohtamisen työkalut (1 op) 26.–27.9.2019

Ohjeet ja säännöt seurakunnassa (1 op)
9.–10.12.2019

Art of Hosting – osallistuvan johtamisen taidetta (1 op)
11.–13.10. 2019 Siikaniemi

Konsultointi ja työnohjaus

Kompleksiset systeemit ja kokeilukulttuuri – konsulttien ja johtajien täydennyskoulutus (5 op), orientaatiop. sekä 9.–11.9. 2019 ja 9.–11.12.2019

Kirkon organisaatio-konsultoinnin erityiskoulutus, Oulu (45 op) 16.–18.1.2019, 24.–26.4.2019, 21.–23.8.2019, 6.–8.11.2019. Lisäksi neljä lähijaksoa 2020, Rokua

Harjoitteluohjauksen koulutus papeille ja kanttoreille, täydentävä koulutus (1 op)
28.–29.10.2019

Kirkon työnohjaajien täydennyskoulutus (1 op)
3.–5.4.2019

Kasvatus

Kasvatuksen menetelmät (5 op) KEK, MEK, 24.–25.1.2019 ja 6.–8.5.2019

Dialogisuus kirkon työssä (5 op) KEK, DEK, KTE, MEK, YTEK, 5.–6.2.2019 ja 14.–16.5.2019

Teologia kirkon kasvatuksessa (5 op) KEK, YP, 16.–18.9.2019 ja 21.–22.11.2019

Erityinen tuki – nuoret ja lapset (5 op) KEK, 7.–9.10.2019 ja 12.–13.12.2019

Jumalanpalveluselämä

Kirkolliset toimitukset (10 op)
JEK, YP, 12.–15.2.2019, 15.–17.4.2019 ja 28.–30.10.2019

#tehdään yhdessä #messu (5 op)
JEK, DEK, KEK, MEK, YP, 3.–5.4.2019 ja 27.–29.11.2019

Syvennämälle messuun (10 op)
JEK, MEK, YP, 11.–15.11.2019 ja kaksi lähijaksoa 2020

Monimuotoinen spiritualiteetti (5 op) JEK, KEK, KTE, MEK, REK, YP, 19.–23.8.2019 Hvittorp ja yksi lähijakso 2020

Raamattuteologia

Raamattu ja identiteetti (5 op)
REK, KEK, KTEL, 10.–12.4.2019 ja 18.–20.11.2019

Uuden testamentin kreikkaa kirkkovuoden teksteissä (5 op)
REK, YP, 27.–29.5.2019

Syvennämälle Raamattuun (10 op)
REK, JEK, YP, 30.10.–1.11.2019 ja kaksi lähijaksoa 2020

Musiikki

Tekstistä musiikiksi (5 op)
MEK, 8.–10.4.2019 ja 7.–8.11.2019

Musiikkia maailmalta (5 op)
MEK, KEK, 21.–4.10.2019

Hyvän säestämisen taito (3 op)
4.–7.2.2019 Jyväskylä

Lapsikuorokoulutus (1,5 op)
4.–7.3.2019

Sielunhoito

Sielunhoidon erityiskoulutus 2019–2021, Espoon hpk (35 op) YP, Valintahaastattelut 24.–25.1.2019 ja lähijaksot 19.–21.8.2019 ja 4.–6.11.2019. Lisäksi kolme lähijaksoa 2020 ja kaksi lähijaksoa 2021

Sielunhoidon erityiskoulutus 2019–2021, Lapuan hpk (35 op) YP, Valintahaastattelut 19.–20.2.2019 sekä lähijaksot 27.–29.5.2019 ja 24.–26.9.2019. Lisäksi kolme lähijaksoa 2020 ja kaksi lähijaksoa 2021

KIRKKOHALLITUKSEN MUUT YKSIKÖT (erityiskoulutusten moduulit)

Kasvatus – Kirkon kasvatus ja perheasiat ja DIAKONIA – Kirkon diakonia ja sielunhoito

Korjaava perhetyö seurakunnassa
(5 op) DEK, KEK, 23.–25.1.2019 ja 18.–19.9.2019 Turun kristillinen opisto

Kasvatus – Kirkon kasvatus ja perheasiat

Varhaisnuorisotyö muutoksessa
(5 op) KEK, 28.–30.8. 2019 ja 12.–13.11.2019 Helsinki

Seurakunnan partiotyön koulutus eli seppokoulutus
(5 op) KEK, 1.–4.10.2019 ja 9.–12.12.2019 Hämeenlinna

Kansainvälinen työ – Kirkon ulkoasiain osasto

Muuttuva uskonnollisuus ja uskontojen kohtaaminen (5 op)
KTE, KTEL, YP, 22.–23.8.2019 Helsinki, 10.–11.10. 2019 Turku, 25.–6.11.2019 Tampere

Yhteistyö – Kirkon jumalanpalvelus ja yhteiskunta

Sosiaalietiikka ja yhteiskunnalliset kysymykset (5 op)
YTEK, YP, 22.–24.1.2019 ja 22.–23.5.2019 Helsinki

Yhteisöllinen ja yhteisölähtöinen kirkko (5 op) YTEK, KEK, YP, 11.–14.3.2019 ja 13.–14.5.2019 Helsinki

Yhteisöjen tukemisen ja vahvistamisen menetelmät
(5 op) YTEK, KEK, YP, 4.–7.11.2019 ja 27.–28.1.2020 Helsinki

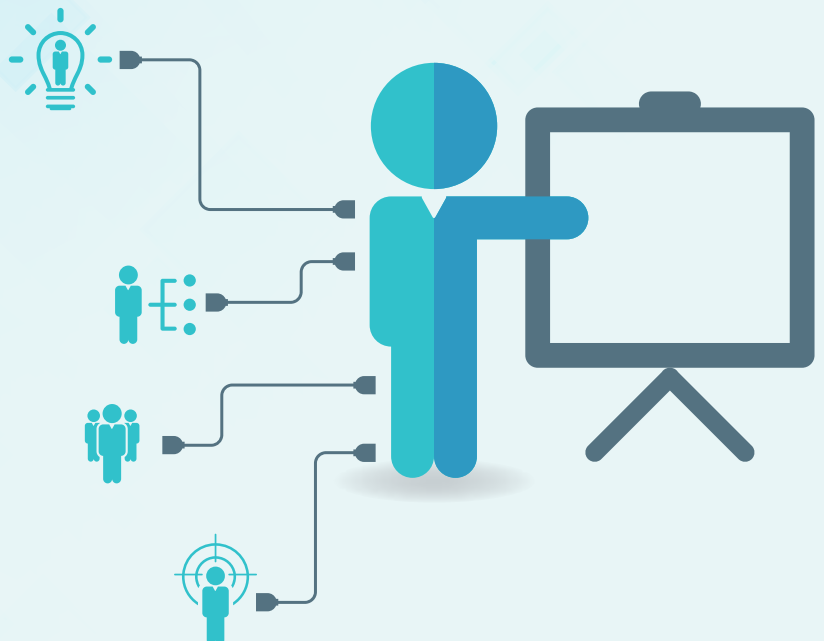
Muulla töissä – kokemuksellinen työelämäjakso (5 op) YTEK, 17.1.2019 ja 1 pv marraskuu 2019 Helsinki

Erityiskoulutusten lyhenteet:

DEK – diakonian erityiskoulutus
JEK – jumalanpalveluselämän erityiskoulutus
KTE – kansainvälisen työn erityiskoulutus (kotimaan henkilöstö)
KTEL – kansainvälisen työn erityiskoulutus (lähetystyöntekijät)
KEK – kasvatuksen erityiskoulutus
MEK – musiikin erityiskoulutus
REK – raamattuteologian erityiskoulutus
YTEK – yhteisötyön erityiskoulutus
YP – ylempi pastoraalitutkinto (moduulin/koulutuksen voi liittää ylemmän pastoraalitutkinnon HOPS:iin)

ks. lisää sakasti.evl.fi/
erityiskoulutus

Muutokset mahdollisia.
Oikeudet muutoksiin pidätetään.

ÄÄNESTYSOPAS

KIRKON AKATEEMISET AKI R.Y:N VALTUUSTON JÄSENTEN TÄYDENNYSVAALI 2018

KIRKON AKATEEMISET AKI R.Y:N sääntöjen mukaan valtuuston jäsenen vaali pidetään joka neljäs vuosi. Vuoden 2018 vaalia ei AKIn silloisten sääntöjen ja vaalijärjestyksen mukaan voitu toimittaa vasta perustetun Teologiliiton jäsenten osalta samassa aikataulussa kuin Kanttori-urkuriiliiton ja Pappisliiton jäsenten osalta.

Valtuustopaikat on kiintiöity siten, että Kanttori-urkuriiliiton jäsenillä on 12 paikkaa, Pappisliiton jäsenillä 28 paikkaa ja Teologiliiton jäsenillä 5 paikkaa.

AKIn valtuusto on 2.5.2018 päättänyt täydennysvaalin järjestämisestä Teologiliiton jäsenten osalta. Nyt järjestettävässä täydennysvaalissa täytetään Teologiliitolle kuuluvat 5 valtuustopaikkaa. Valtuutetuille valitaan myös varajäsenet. Valtuuston toimikausi on 2018–2021.

VALITSIJAYHDISTYKSET

Vaaleja varten Suomen teologiliiton jäsenen ovat perustaneet yhden valitsijayhdistyksen. Ehdokkaiden nimet ja valitsijayhdistyksen allekirjoittajat käyvät ilmi oheisesta ehdokasluettelosta.

ÄÄNIOIKEUTETUT JA ÄÄNIOIKEUDEN KÄYTTÄMINEN
Äänestys tapahtuu siten, että **Teologiliiton** varsinaisella jäsenellä on oikeus äänestää **yhtä** ehdokasta. Varsinaisia jäseniä ovat liiton muut kuin opiskelija-, eläkeläis-, kunnia- ja kannatusjäsenet.

ÄÄNESTYSOHJEET

Vaali suoritetaan sähköisenä äänestyksenä ajalla 22.–29.10.2018. Sähköinen äänestys tapahtuu koti-

sivuilla (www.akiliitot.fi) olevan Valtuuston täydennysvaali 2018 -linkin kautta. Saat myös henkilökohtaisen äänestyslinkin sähköpostiisi. Jollet saa sähköpostia, toimi näin:

- Kirjautu jäsentietoihisi. Kirjautumista varten tarvitset jäsennumeron ja salasanan. Jäsennumeron löydät jäsenkortista tai Cruxin osoitelipukkeesta. Unohtuneen salasanan saat tilattua sivulla olevasta linkistä siihen sähköpostiosoitteeseen, joka on merkitty jäsenrekisteriin.
- Omien tietojen ylläpidossa olevaa linkkiä **Äänestä – valtuuston täydennysvaali 2018** klikkaamalla sinulle avautuu luettelo ehdokkaista.
- Valitse listasta mieleisesi ehdokas ja paina **Jatka**-painiketta. Vahvista antamasi ääni.
- Äänestysaikaa sinulla on 29.10. klo 12 asti.
- Mikäli äänestäminen ei jostakin syystä onnistu, ole ystävällinen ja ota yhteyttä toimistoon (toimisto@akiliitot.fi tai 09 4270 1503).

ÄÄNTENLASKUTILAILSUUS

Vaalilautakunta kokoontuu laskemaan äännet ja toteamaan vaalin tuloksen 29.10.2018 klo 15. Vaalin tulos valmistunee klo 16.

VAALILAUTAKUNTA

AKIn sääntöjen mukaan AKIn hallitus on asettanut vaalilautakunnan, jonka tehtävänä on toimittaa vaali. Vaalilautakunnan puheenjohtajana on **Mikko Myllys**, varapuheenjohtajana **Tero Alstola** sekä jäsenenä **Laura Leipakka**. Sihteerinä toimii toiminnanjohtaja **Jussi Junni**.

SUOMEN TEOLOGILIITON EHDOKASLISTAT

Paikkoja 5

I Teologit yhdessä

Alstola, Tero
tutkijatohtori

Kuparinen, Venla
TM

Lampinen-Enqvist, Olli
väitöskirjatutkija

Leipakka, Laura
TM, projektisihteer

Luoma, Ella
TM, tiedotussihteer

Luoto, Heikki
toiminnanjohtaja

Myllys, Mikko
Vice President

Nykänen, Saara
projektipäällikkö

Pihlajamäki, Leena
liiketoimintajohtaja

Allekirjoittajat:
Mikko Myllys
Tero Alstola
Saara Nykänen
Leena Pihlajamäki

Vakuutus on turvanasi matkalla

Vain hölmöläinen matkustaa ilman vakuutusta, linjaa Suomen ulkoministeriö verkkosivuillaan. Sairastuminen lomamatkalla voi tulla kalliiksi ilman vakuutusta, sillä Suomen valtio ei maksa ulkomailla pulaan joutuneiden kansalaisten hoitokuluja eikä kuljetusta kotiin. Niitä tilanteita varten on matkavakuutus.

TEKSTI: TURVA/AAPO RIIHIMÄKI

MARI VALJAKKA KOKI vakuutuksen tarpeellisuuden, kun hän sairastui lomamatkallaan Yhdysvalloissa viime kesänä. Valjakka kertoo tarinansa Finanssiala ry:n verkkosivuilla.

Valjakka joutui kahdeksaksi päiväksi sairaalaan, eivätkä paikalliset lääkärit suostuneet päästämään häntä kotimatalle ilman asiansa osavaa saattajaa. Vakuutusyhtiö lähetti ensihoitoon erikoistuneen lääkärin saattamaan Valjakan turvallisesti lennolla New Yorkista Helsinkiin.

"Paikka oli ykkösluokassa, koska minut piti saada makuuasentoon. Suomalaislääkäri oli koko ajan mukana tarkkailemassa, jos matkan aikana tapahtuisi jotain", hän kertoo.

Kulut kattoi Valjakan matkavakuutus.

Kirkon Akateemiset AKIn jäsenten ei tarvitse huolehtia yksityisestä matkavakuutuksesta, sillä liitto on ottanut jäsenilleen vakuutusyhtiö Turvasta jäsenvakuutuksen, joka sisältää matkustajavakuutuksen heidän vapaa-ajan matkoilleen.

Turva on julkaissut uuden mobiilisovelluksen TaskuTurvan, jonka

lataamalla matkavakuutuskortti kulkee näppärästi puhelimessa matkalla. Myös liiton jäsenkortti toimii matkavakuutustodistuksena.

Ketkä ovat vakuutettuja?

Vakuutettuina ovat liiton alle 70-vuotiaat jäsenet. Vakuutettuina ovat myös vakuutetun mukana matkustavat alle 18-vuotiaat lapset ja lapsenlapset.

Vakuutus on voimassa yhtäjaksoisesti enintään 45 vuorokautta matkan alkamisesta. Ylimeneville matkapäiville kannattaa ottaa Turvasta määräaikainen matkustajavakuutus. Vakuutus ei ole voimassa ehdoissa erikseen poissrjatuissa urheilulajeissa tai harrastuksissa.

Muista ottaa matkalle mukaan jäsenkorttisi tai ladata TaskuTurva puhelimeesi. Hoitava laitos voi todeta niiden avulla, että sinulla on voimassa oleva matkavakuutus. Matkavakuutuskortti ei kuitenkaan ole maksukortti, joten sinun on hyvä varautua siihen, että joudut maksamaan kulut ensin itse ja hakemaan korvausta myöhemmin vakuutusyhtiöstä.

Jos joudut itse maksamaan hoitokulut, säilytä kuitit ja hae korvausta sähköisestä korvauspalvelusta, jonka löydät liiton jäsenille räätälöidyltä sivuilta osoitteesta www.turvafi.fi/aki.

Kun käytät sähköistä korvauspalvelua, saat korvausrahat tilillesi nopeimmin.

Mitä vakuutuksesta korvataan?

Vakuutus korvaa matkan aikana alkaneen äkillisen sairauden tai sattuneen tapaturman hoitokuluja. Näitä ovat esimerkiksi lääkärinpalkkiot, tutkimuskulut ja lääkärin määräämät lääkkeet. Ennen matkan alkua ollut sairaus ei ole vakuutusehtojen tarkoittama matkasairaus. Tällaisen sairauden pahenemiseen liittyen korvataan ainoastaan ensiapuhoito matkakohteessa.

Vakuutuksesta korvataan myös matkan peruuntumisen tai keskeytymisen kuluja, mikäli se johtuu äkillisestä sairaudesta tai tapaturmasta. Matkan peruuntumisen tarkoittaa sitä, että matkalle lähtö estyy. Matkan keskeytyksellä tarkoitetaan jo alkaneen matkan muuttumista.

Matkan peruuntumisesta korvataan kuluja, joita matkan järjestäjä ei lain tai matkaehtojen mukaan palauta. Matkan keskeytyessä voidaan korvata esimerkiksi ylimääräisiä matka- ja majoituskuluja. Lisäksi korvataan matkalta myöhästymisestä aiheutuvia kuluja vakuutusehdoissa mainituissa tilanteissa.

Myös matkatavarat vakuutettuna

Jäsenvakuutukseen sisältyy myös matkatavaravakuutus vapaa-ajan matkoille, joka korvaa matkoilla mukana oleville matkatavaroille aiheutuneita vahinkoja 500 euroon asti. Vakuutuksessa on 100 euron omavastuu. Matkatavaravakuutus saattaa sisältyä myös kotivakuutukseesi. Esimerkiksi Turvan laajan tason kotivakuutuksessa matkatavarat ovat vakuutettuna 4 500 euroon asti.

SOS auttaa apua tarvitsevia matkajia

SOS International on pohjoismaisten vakuutusyhtiöiden omistama

kansainvälinen "hälytyskeskus", josta voit saada apua, jos sairastut ja tarvitset lääkäriä tai sairaalahoidtoa. SOSissa on ympärivuorokautinen päivystys suomen kielellä, ja siellä tunnetaan myös AKIn vakuutus. SOSiin voi ottaa yhteyttä myös muissa kuin hätätapauksissa. He voivat esimerkiksi neuvoa lähimmän luotettavan lääkäriaseman sijainnin.

SOSin asiantuntijat selvittävät tapaustasi ja pyytävät tarvittaessa avuksi SOSin yhteyslääkärin. SOS keskustelee tarvittaessa hoitavan lääkärin kanssa ja välittää potilaan hoidon kannalta tärkeät tiedot hoitolaitokselle. Jos hoitolaitos ei hyväksy matkavakuutuskorttiasi

eikä suostu lähettämään laskua Turvaan, voit pyytää hoitolaitosta soittamaan SOSiin.

Lisätietoja jäsenvakuutuksesta

Vakuutusehdot ja korvauksen-hakuohjeet löytyvät Turvan tekemiltä palvelusivuilta www.turva.fi/aki.

Tutustu vakuutusehtoihin ja vakuutuksessa oleviin rajoituksiin ennen matkalle lähtöä.

Lisätietoja vakuutuksesta saat Turvan toimipaikoista, asiamiehiltä tai palvelunumerosta 01019 5110.

Toimipaikkojen yhteystiedot ja lisätietoja Turvasta löydät osoitteesta turva.fi.

KUUSANMÄKI

Varhaiskasvatuslain antamia suuntaviivoja

Uusi syyskuun alusta voimaan tullut varhaiskasvatuslaki nostaa lapsen edun ensisijaiseksi varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä. Siitä ei voi kuin iloita. Tähän jo YK:n lapsen oikeuksia koskeva yleissopimus velvoittaa: turvaamaan lapsille oikeuden suojeluun ja huolenpitoon, osuuden yhteiskunnan voimavaroista sekä oikeuden osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon ja yhteiskuntaelämään. Keskeisiä periaatteita sopimuksessa ovat syrjinnän kieltä, lapsen etu, lapsen oikeus elämään, henkiin jäämiseen ja kehittymiseen sekä lapsen näkemysten huomioon ottaminen.

Varhaiskasvatuksen tavoitteista säädetään kuten tähänkin asti. Teonsanoin ilmaistuna varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää, tukea, toteuttaa, varmistaa, turvata, antaa, tunnistaa, kehittää ja toimia. Nämä ovat hyvin positiivisia, eteenpäin suuntautuvia ja selkeästi lapsen edun toteutumiseen tähtäviä tavoitteita.

Tavoitteena on antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa. Siis tavoite on antaa lapselle valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa.

Riittääkö se? Mielestäni tavoitteet eivät ole tässä kohtaa kovin korkeita tai oikeammin syvällisiä. Mielestäni myös lapsen kulttuurisen, uskonnollisen ja katsomuksellisen identiteetin rakentuminen edellyttää varhaiskasvatuksessa aktiivisempaa tukea. Toisen taustan ymmärtämisen ja kunnioittamisen tavoite ei riitä silloin, kun lapsi pohtii eksistentiaalisia, ihmisen perus-

kysymyksiä omakohtaisesti. Jo nelivuotias kysyy vaikeita kohdatessaan vaikkapa elämän haurauden ja kuoleman todellisuuden omassa lähipiirissään.

Toisaalta varhaiskasvatuksen tavoitteena on ”toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä”. Tähän mielelläni luen myös kulttuurisen, uskonnollisen ja katsomuksellisen kasvatuksen.

Iloitsen siitä, että Opetushallituksen hyväksymien vuoden 2016 varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan varhaiskasvatukseen sisältyy myös katsomuskasvatusta, jossa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä olevat uskonnot ja muut katsomukset. Tavoitteena tässäkin on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan, mutta myös tukea lapsen kulttuurisen ja katsomuksellisen identiteetin kehittymistä.

Opetushallituksen tammikuussa 2018 antama ohje varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksen toteuttamisesta ja uskonnollisista tilaisuuksista varhaiskasvatuksessa selkiytti koulujen ja päiväkotien tulkintoja ja käytäntöjä sekä yhteistyön mahdollisuuksia ja rajoja muun muassa seurakuntien kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa seurakunta mainitaan esimerkkinä alueellisesta ja paikallisesta yhteistyötahosta. Myös muiden uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä yhteistyötä. Erityisesti iloitsen pääjohtaja Olli-Pekka Heinosen allekirjoittamassa ohjeessa lauseesta: ”Lasten ihmettelylle annetaan tilaa ja heidän kanssaan pohditaan askarruttavia elämänkysymyksiä.” ✕

KOULUTUSAJALTA SUORITETTAVISTA KORVAUKSISTA

Olen menossa syksyllä koulutukseen toiselle paikkakunnalle. Työntantajani ilmoitti maksavansa koulutuspäiviltä palkan, mutta ei muita osallistumisesta aiheutuvia suoria kustannuksia. Onko tämä KirVESTES:n mukaista?

KOULUTUKSET JAETAAN virkaehtosopimuksessa kahteen kategoriaan, välttämättömään ja muuhun tarpeelliseen ammatillisen osaamisen kehittämiseen. Ensin mainitusta on kyse silloin, kun työnantaja on nimenomaisesti määrännyt viranhaltijan osallistumaan työtehtäviensä hoidon kannalta välttämättömään ammatillisen osaamisen kehittämiseen. Tällöin viranhaltija on oikeutettu saamaan koulutukseen osallistumisensa ajalta varsinaisen palkkansa. Lisäksi korvataan matkakustannukset ja muut osallistumisesta välittömästi aiheutuneet kohtuulliset kustannukset. Lähtökohtaisesti koulutusta ei määrätä viranhaltijan vapaapäivälle, mutta mikäli näin joudutaan toimimaan, saa hengellisen työn viranhaltija lähtökohtaisesti uuden vapaapäivän.

Mikäli sen sijaan on kyse muusta tarpeellisesta ammatillisen osaamisen kehittämisestä, on koulutuksen ajaksi myönnetty hakemuksesta virkavapaata. Koulutuksen ajalta maksettavista etuuksista tulee myös tehdä päätös ennakkoon. KirVESTES:n mukaan viranhaltijalle voidaan maksaa tällaisen koulutuksen ajalta palkkaa työnantajan harkinnan mukaan osaksi tai kokonaan yhteensä enintään 30 päivän ajalta kalenterivuodessa. Erityisestä syystä enimmäisaika voidaan ylittää. Samoin muita välittömiä kustannuksia – esimerkiksi matkakustannuksia tai osallistumismaksuja – voidaan korvata kohtuullisessa määrin. Velvollisuutta kustannusten maksamiseen ei siis ole, vaan kyse on työnantajan harkinnasta. Asiasta saattaa kuitenkin olla olemassa työpaikalla tehty periaatepäätös, joka kaventaa harkintaa. Olennaista on kuitenkin muistaa työntekijöiden yhdenvertainen kohtelu.

Edellä todettua ei tule sekoittaa luottamusmiesten tai työsuojeluvaltuutettujen näihin tehtäviin liittyviin koulutuksiin, joihin osallistumisen ajalta maksetaan varsinainen palkka.

Lähetä oma
kysymyksesi
osoitteeseen
edunvalvontaa@
akiliitot.fi.

Pappisliiton opintomatkat 2019

Elämän teologiaa – opintomatkka El Salvadoriin 14.–27.3.2019

Tutustumme El Salvadorin luterilaiseen kirkkoon, joka on tullut tunnetuksi toteuttamastaan ”Elämän teologiasta”, mikä on luterilainen kansanomainen versio yhteiskunnallisesti aktiivisesta ja kantaaottavasta vapautuksen teologiasta. Kirkko on merkittävä ekumeeninen toimija jengiväkivallan runtelemassa maassa ja kulkee Etelä-Amerikan oman pyhimyksen Monseñor Oscar Romeron (murhattiin v. 1980) jalanjäljissä. Tutustumme myös katoliseen yliopisto UCAan, jossa armeijan erikoisjoukot murhasivat sisällissodan aikana vuonna 1989 kuusi jesuiittaopettajaa.

Käyntikohteina muun muassa

- Jesuiittamarttyyrien museo (katolinen yliopisto UCA)
- Oscar Romeron koti, La Divina Providencia kappeli, jonka alttarille hänet murhattiin sekä katedraali, jossa on hänen hautansa
- Luterilaisen Maailmanliiton Väli-Amerikan toimipiste
- Luterilainen paikallisseurakunta
- Mega-kirkko San Salvadorissa

Matkanjohtajina ovat alueella työskennellyt Loimaan seurakunnan kirkkoherra **Riku Laukkanen** ja AKIn apulaistoiminnanjohtaja **Merja Laaksamo**.

Matkan hinta on kahden hengen huoneessa noin 1800 euroa ja yhden hengen huoneessa 2 000 euroa.

Opintomatkalle voivat osallistua Pappisliiton jäsenet puolisoineen. Pappisliiton jäsenten on mahdollista saada liiton matka-apuraha kuuden täyden vuoden välein. Tälle matkalle apuraha maksetaan korotettuna (500 €).

Ilmoittaudu opintomatkalle kotisivujen lomakkeella **30.9. mennessä**. Lisätietoja riku.laukkanen@evl.fi, puh. 044 5755 813 tai merja.laaksamo@akiliitot.fi, puh. 050 5423 664.

Romanian opintomatkka 20.–28.9.2019

Tutustumme Romanian unkarinkielisen vähemmistön, erityisesti luterilaisen kirkon, seurakuntaelämään ja oloihin. Luomme yhteyksiä paikallisiin pappeihin ja kirkon toimijoihin. Tutustumme myös maan historiaan ja vierailemme mm. Bukarestin Kansan Talossa eli nykyisessä parlamenttirakennuksessa.

Matkanjohtajina toimivat Itä-Suomen yliopiston käytännöllisen teologian emeritusprofessori **Paavo Kettunen** ja AKIn apulaistoiminnanjohtaja **Merja Laaksamo**.

Opintomatkalle voivat osallistua Pappisliiton jäsenet puolisoineen. Pappisliiton jäsenten on mahdollista saada liiton matka-apuraha (350 €) kuuden täyden vuoden välein. Ilmoittautuminen opintomatkalle alkaa helmikuussa.

Rippikoulu-uudistus – kristillistä kasvatusta ja kasvua

Kesätoissa ja etenkin rippikouluissa opiskelijat tutustuvat toiseen erilaiseen tapaan suunnitella ja toteuttaa rippikoulua. Eri leirien välillä on eroja, jotka voivat johtua paikkakuntien tai työntekijöiden erilaisista tavoista ja käytännöistä. Myös uusi rippikoulusuunnitelma on tuonut muutoksia aikaisempaan. Kesätyöntekijälle rippikoulusuunnitelman tuomat uudistukset sekoittuvat siis muutenkin vaihteleviin leireihin. Kun rippikoulusuunnitelmaa käy läpi ja vertailee kesän kokemuksiin, voi huomata suunnitelman tuomat muutokset, joilla on ollut pääasiassa positiivinen vaikutus leireihin.

Tämän vuoden rippileireiltä on jäänyt päällimmäisenä mieleen jo aloitusleirien positiivinen yhteishenki. Pohtiessani syytä ääneen nosti nuorisotyöntekijä esiin ennakkotapaamiset. Ennakkotapaamisten määrää on lisätty, ja koko ryhmällä on kokoonnuttu ennen aloitusleiriä jo monta kertaa. Ennakkotapaamiset olivat luoneet ryhmistä yhtenäisiä jo ennen ensimmäisiä leiripäiviä. Kesätyöntekijänä ennakkotapaamiset sekä aloitusviikonloput saattavat jäädä vähemmälle. Ennakkotapaamisten määrän ja merkityksen korostuessa seurakuntien vastuu ennakkotapaamisten ilmoittamisesta opiskelijoille kasvaa. Samalla myös opiskelijo-

iden oma-aloitteisuus ja halu osallistua ennakkotapaamisiin on entistä tärkeämpää. Kesätyöntekijöitä on toki hankala velvoittaa osallistumaan kaikkiin ennakkotapaamisiin opiskelujen takia.

Toinen huomattava muutos näkyi leirin hartauksissa ja ehtoollisopetuksessa. Aiemmasta poiketen rippikoululaiset pääsivät osallistumaan ehtoolliselle jo ennen konfirmatiota. Ehtoollisen opettaminen käytännön kautta on hyvä uudistus. Ehtoollisen lisäksi myös messua pyritään tekemään tutummaksi siten, että nuoret osallistuvat messun suunnitteluun. Kun messu on tullut rippikou-

lun aikana tutuksi, on rippikoululaisten helpompi osallistua messuun rippikoulun jälkeen. Ehtoolliselle osallistumisessa tulisi kuitenkin säilyttää vapaaehtoisuus. Näin kukaan ei koe

Rippikoulu-
ryhmässä nuori on
mukana tekijänä, ei
vain kohteena.

tulleensa pakotetuksi ehtoolliselle.

Rippikoulusuunnitelma pyrkii omasta mielestäni luomaan rippikouluryhmästä pienen yhteisön, jonka sisällä saa esittää kysymyksiä ja olla oppimassa uskosta, johon on kastettu. Tuossa yhteisössä nuori on mukana tekijänä, ei vain kohteena. Työntekijät ovat opettamisen lisäksi itse oppimassa ja elämässä ryhmän kanssa uskoa todeksi. Uuden suunnitelman myötä voisikin kristillisen kasvatuksen sijaan puhua kristillisestä kasvusta. ✕

Koulun ja kirkon suhde

Uuden Koulu ja kirkko -sivuston mottona on Yhdessä maailmassa.

Siihen latautuu vahva toive yhdessä kulkemisesta tässä ainoassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Koulun tehtävänä on antaa laaja yleissivistys, kasvattaa hyviä ihmisiä ja aktiivisia kansalaisia. Kirkko puolestaan kastaa ja opettaa, tarjoaa ikuisen elämän eväitä ja kasvattaa hyviä kristittyjä. Näissä perustehtävissä on jotakin yhteistä, ja kun kyse on vielä enimmäkseen samoista lapsista ja nuorista, on yhteistyölle riittävän vahvat perusteet. Käytännön arjessa tarvitaan lisäksi keskinäistä kunnioitusta ja selkeää työnjakoa, kun toimitaan toisen tontilla.

TUULA VINKO

KOULUYHTEISTYÖN ASIAANTUNTIJA, KIRKKOHALLITUS

Vaikka maassamme koulu irrotettiin kirkon ohjauksesta 1800-luvun jälkipuoliskolla, ei se muuttunut vähemmän kristilliseksi.

Papiston asema koulussa muuttui, kun he eivät enää opettaneet siellä. Se oli häirinnyt muita virkatehtäviä ja toisaalta sen oli katsottu antavan oppilaille helposti mielikuvan uskonnosta vain papistolle kuuluvana asiana. (Toivottavasti tähän mielikuvaan ei ole paluuta.)

Vielä kansakoulun perustamisen ja oppivelvollisuuslain voimaantulon jälkeenkin kirkko hoiti alkuopetuksen. Luku- ja kirjoitustaito oli tärkeä tavoite, sen saavuttaminen mahdollisti paitsi Raamatun ja Katekismuksen lukemisen, niin myös koulunkäynnin jatkamisen.

Kansakoulussa uskonnon opetuksen määrä supistui oppiaineiden lisääntyessä. Sama kehi-

tystrendi on jatkunut myös peruskoulun aikana miltei jokaisessa tuntijakouudistuksessa, joita tehdään noin kymmenen vuoden välein. Useimmiten uskonnon tuntimäärästä on nipistetty, kun tuntikehyksessä on tarvittu lisäresursseja jollekin muulle. Nykyisten, syksystä 2016 voimaantulleiden opetussuunnitelmien mukaan peruskoululainen saa oppivelvollisuutensa aikana uskonnosta 38 opetustuntia vähemmän aiempaan verrattuna.

Solmitaan sopimus

On entistä tärkeämpää, että seurakunta on kiinnostunut kouluelämästä kokonaisuutena, eikä rajoita yhteistyötään pelkästään uskontotunteihin tai päivänavauksiin, jotka nekin ovat harventuneet. Kirkon ja koulun yhteinen historia näyttäytyy välillä rasitteena, joten siihen ei kannata enää vedota. Moniarvoisessa yhteiskunnassa koululla

on hyvin erilaisia kumppaneita, ja kirkko on yksi niistä.

Parhaiten yhteistyö onnistuu sopimalla ja suunnittelemalla yhdessä. Silloin tarpeet ja resurssit kohtaavat ja välttyään turhilta törmäyksiltä. Moni kunta ja seurakunta onkin päätenyt solmimaan varhaiskasvatus- ja kouluyhteistyösopimuksen. Yhteistyösopimus perustuu voimassaolevaan lainsäädäntöön sekä paikallisiin varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin. Kirkkohallitus ja Opetushallitus ovat laatineet yleissopimusta varten muokattavan sopimus pohjan, joka löytyy Sakastista kasvatuksen alta. Yleissopimus allekirjoitetaan ylimmän johdon tasolla ja sen liitteeksi laaditaan yhdessä päivitettävä toimintasuunnitelma ja vuosikello.

On entistä tärkeämpää, että seurakunta on kiinnostunut kouluelämästä kokonaisuutena.

Kumppanuuden korit

Kumppanuuden korit perustuvat Opetushallituksen päivitettyihin ohjeisiin ja havainnollistavat lainsäädännöstä nousevia pelisääntöjä. Korit auttavat ymmärtämään, miten tärkeää yhteistyössä on hahmottaa toiminnan oikea konteksti ja intentio.

Yleissivistävä opetus (Kori I)

Koulun yleissivistävää opetusta ohjaavat koululait ja opetussuunnitelman perusteet, joiden yleisessä osassa seurakunta mainitaan useamman kerran koulun yhteistyökumppanina. Seurakunta voi tarjota oppimisympäristöjä ja omaa asiantuntemustaan eri oppiaineissa ja opetuksen kohdissa, myös oppiaineraajat ylittävästi. Erityisasiantuntemusta seurakunnan toimijoilla on uskontoaineeseen.

Kouluopetus on oppilaita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta. Yhteistyötä määrittävät koulun pedagogiset tavoitteet, joten on tärkeää suunnitella oppitunti- ja asiantuntijavierailut yhdessä etukäteen.

Myös uskonnon opetus on luonteeltaan yleissivistävää, uskonnon harjoittaminen tai julistaminen ei kuulu oppitunneille. Sen sijaan tutustuminen seurakunnan toimintaan, kirkkorakennukseen ja hautausmaahan, virsiin ja rukouksiin sisältyy tiettyjen vuosiluokkien opetussuunnitelmaan. Niihin on syytä tutustua etukäteen.

Perinteiset juhlat (Kori II)

Lukuvuoden varrella on erilaisia juhla-aikoja, jotka liittyvät suomalaisen kulttuuriperintöön. Myös

muiden läsnä olevien kulttuurien juhlaa tulee viettää koulussa. Juhlat ovat koulun omia yhteisöllisiä juhlaa silloinkin, kun ne liittyvät kirkkovuoteen, kuten joulun. Seurakunnan työntekijä voi aina osallistua tilanteen mukaan tällaisiin juhliin vieraana tai asiantuntijana koulun toiveen mukaan. Uskontoon viittaavat juhlatraditiot kuten Suvivirsi tai joulu evankeliumi ovat osa suomalaista kulttuuria, eivätkä tee juhlasta uskonnollista tilaisuutta. Sekä tilan että ohjelman puolesta kaikkien on voitava osallistua lukukauden päätösjuhliin.

Uskonnolliset tilaisuudet (Kori III)

Koulu voi järjestää uskonnollisia tilaisuuksia kuten koulujumalanpalveluksia, uskonnollisia päivänavauksia ja konsertteja. Nämä tilaisuudet toteuttavat positiivista uskonnonvapautta, joten niihin voi sisältyä uskonnon harjoittamista, kuten esimerkiksi rukousta. On toivottavaa, että uskonnollisia tilaisuuksia järjestettäisiin myös ekumeenisena yhteistyönä ja uskontodialogin hengessä. Enemmistö kirkkona luterilaiset voivat rakentaa siltoja kouluun myös muille uskonnollisille yhteisöille yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Uskonnollisiin tilaisuuksiin osallistuvat ne oppilaat, joiden huoltajat antavat siihen suostumuksensa, riippumatta oppilaan uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyydestä. Koulun tulee tiedottaa koteja ajoissa uskonnollisista tilaisuuksista ja niiden korvaavista vaihtoehdoista. Opetuksen järjestäjä (kunta) päättää, miten tieto osallistumisesta tai osallistumattomuudesta kerätään.

Opetushallituksen ohjeistuksen (1/2018) mukaan opetuksen järjes-

täjä päättää, järjestetäänkö koulupäivän aikana uskonnollisia tilaisuuksia. Kunnassa voidaan myös päätyä siihen ratkaisuun, ettei uskonnollisia tilaisuuksia järjestetä koulupäivän aikana vaan vapaa-ajalla, ja koulun kanssa sovitaan tiedottamisesta.

Kasvun ja hyvinvoinnin tuki (Kori IV)

Seurakunta tarjoaa monenlaisia ennaltaehkäiseviä toimintamalleja ja menetelmiä koulun opiskelu- ja työhyvinvoinnin lisäämiseksi. Esimerkkeinä voidaan mainita välituntitoiminta, ryhmäytymiset, kerhot, leirit ja retket sekä henkilökunnan virkistysillat ja rettiitit. Niitä toteutetaan luonnollisesti resurssien ja koulun tarpeiden mukaan.

Seurakunnalla on valmiuksia tukea paikallisesti ja moniammatillisesti kouluyhteisöä myös silloin, kun siellä kohdataan surua tai tarvitaan kriisiapua. Tukea annetaan kaikkia katsomuksia kunnioittaen, ja seurakunta on yksi toimija muiden auttajien joukossa. Näissä tilanteissa toimitaan koulun kriisisuunnitelmien mukaan. Neljännessä korissa tarpeet kasvavat kaiken aikaa, joten siihen kannattaa resursoida ja innovoida uutta yhteistyötä. ✕

Hyödyllisiä linkkejä ja kirjavinkkejä:

- [eperusteet.opintopolku.fi](#)
Valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet eri kouluasteille
- [koulujakirkko.evl.fi](#)
Koulun kannalta katsova yhteistyösivusto
- [uskonnonopetus.fi](#)
Opetusmateriaalia ja työskentelyjä uskonnon opetukseen
- Hakkarainen, Kaarina & Pihkala, Panu:
Seurakunta ja koulu. Yhteistyön käsikirja. Lasten Keskus 2012.
- Iivonen, Pekka & Paulanto, Virpi: Uudistuva uskonnon opetus. Kirjapaja 2017.
- Ubani, Martin: Peruskoulun uskonnonopetus. PS-kustannus 2013.

Kokemuksia kouluyhteistyöstä

” Aloitin Kaarinassa ”Kysy papilta” -konseptin yhdessä koulussa. Kyseessä oli 8-vuosisuorituksen uskonnontunti, jossa oppilaat olivat valmisteilleet kysymyksiä, joihin sitten vastailin.

Kun aamunavaukset vähenevät, tämä on nähdäkseni hyvä konsepti päästä fyysisesti näkymään koulussa oppilaille. Ja ylipäätään, kun pääsee näkymään, saattaa se poikia muitakin vierailumahdollisuuksia, kun etenkin uskonnonopettaja havaitsee, että papin kanssa pärjää.

Lisäksi muistan, että Raumalla oli ainakin vuonna 2015 ja sitä ennen merkittävä yhteistyösopimus koulutoimen kanssa. Myös rehtorit olivat myönteisiä yhteistyölle. Tämä johti minun osaltani pääsiäisvaelluksen käsikirjoittamiseen ja toteuttamiseen Uotilan ala-asteella. Yhteistyösopimus myös erikseen määritteli työntekijöille yhteistyökoulut ja sen, että muun muassa seurakunnan työntekijä kävi pitämässä koko oppitunnin kirkollisista toimituksista 4-vuosisuorituksille.”

JOHAN SAVOLA

PASTORI, TURKU

” Meillä 3.–4.-luokkalaisille pidetään virsikirkkoja kaksi kolme kertaa lukukaudessa eli noin 5–6 kertaa vuodessa. Pidän kuorokerhoa 1.–4.-luokkalaisille koululla iltapäiväkerhon yhteydessä koulun musiikkiluokassa. Kuorokerho esiintyy koulun pääsiäis-, adventti- ja joulukirkoissa sekä -hartauksissa. Kuorokerho esiintyy myös lasten Kauneimmissa joululauluissa ja perhemessuissa. Joskus opettajat ovat pyytäneet urkuesittelyä ja tehneet kirkkovierailun uskontotunnin aikana.

Joskus kokoamme opekuoron laulamaan koulukirkkoa varten. Toisinaan teen joidenkin luokkien kanssa yhteistyötä ja käyn koulupäivän aikana laulattamassa luokissa esim. tulevan kevät-kirkon lauluja, jossa luokat toimivat esilaulajana.

Opehuoneessa on hartaus joka pääsiäinen ja adventti (alakoululla pääsiäisenä, yläkoululla adventtina). Alakoulujen aamunavauksissa kanttorilla on oma vuoro.”

ANNA MARTE

KANTTORI, KAUNIAISTEN SUOM. SRK

” Meillä on ollut useita onnistuneita projekteja: Virsi-karaoke, Luther ja nyt on tulossa Villit pillit -urkuretki kirkkoon 4.-5.-luokkalaisille.”

PAULIINA HYRY

KANTTORI, LEPPÄVAARAN SRK

Kuka muistaa AMIKSET?

Kirkko on kysytty yhteistyökumppani ammatillisen koulutuksen oppilaitoksissa. Valtakunnallisen amisreformin myötä yhteistyön mahdollisuus on entistäkin parempi. Tukea kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin kaipaavat niin opiskelijat kuin henkilöstökin.

LAURA ARIKKA
IHMISOIKEUS- JA YHTEISÖ-
TYÖN ASiantuntija,
KIRKKOHALLITUS

Seurakuntien työ toisen asteen oppilaitoksissa on useimmiten painottunut lukioden kanssa tehtävään yhteistyöhön. Kyse on tällöin yleensä oppituntiyhteistyöstä, päivänavausten järjestämisestä tai juhlapyhien hartauksista.

Ammatillisen koulutuksen toimipisteissä taas toimitaan usein yhteisen seurakuntatyön ja kirkon oppilaitostyöntekijöiden johdolla. Tämä työ painottuu vahvasti laajaan hyvinvoinnin tukemiseen, joka koordi-

noidaan yhteistyössä oppilaitoksen johdon ja eri hyvinvointitoimijoiden kanssa. Yhdellä oppilaitostyöntekijällä saattaa kuitenkin olla lukuisia toimipisteitä vastuullaan.

Vuonna 2017 pientä kasvua kirkon amiksissa toimivien työntekijöiden osalta tapahtui kuitenkin myös seurakuntien työntekijöiden osalta. Kasvulle on nyt amisreformin myötä entistäkin paremmat mahdollisuudet. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että seurakunnat voisivat entistä vahvemmin olla nuorten ja aikuisten tukena.

Mikä on amisreformi?

Kansallinen amisreformi tuli voimaan alkuvuodesta 2018. Reformia on valmisteltu useita vuosia, ja se on voimaltaan yksi suurimpia koulutusuudistuksia Suomessa peruskoulun kehittämisen jälkeen. Lakiuudistuksia on lukuisia. Reformia ovat toivoneet opiskelijat, eri järjestöt, koulutuksen järjestäjät ja työelämän edustajat. Samaan aikaan reformin kanssa on toteutettu kymmenien miljoonien koulutussäästöt, mitkä ovat johtaneet esimerkiksi ammatillisten oppilaitosten henki-

löstövähennyksiin. Nämä työyhteisöt ovat uudistusten, muutosten ja vähennysten keskellä.

Lyhyesti reformi tarkoittaa esimerkiksi näitä asioita:

1. Opiskeluaika muuttuu joustavaksi. Opiskelijan ei tarvitse käyttää tiedon ja taidon hankkimiseen kolmea vuotta, vaan esimerkiksi puoli vuotta.

2. Opiskeluihin voi hakeutua ympäri vuoden. Tämä edesauttaa uudelleen kouluttautumista ja ehkäisee syrjäytymistä.

3. Opiskelua tapahtuu entistä enemmän työpaikoilla.

4. Yli kolmannes koulutuksen määrärahoista riippuu siitä, miten opiskelijoita valmistuu oppilaitoksesta. Enää ei makseta rahoitusta automaattisesti opiskelijoiden määrän mukaan.

5. Tutkintoja on vähennetty ja muokattu työelämän tarpeita paremmin vastaavaksi, mikä tarkoittaa parempia mahdollisuuksia työllistyä.

6. Aikuiset ja nuoret opiskelevat yhdessä.

7. Opiskeluiden henkilökohdaisuus vahvistuu. Opettajan rooli muuttuu entistä enemmän ohjaa-

jaksi. Opiskelijalle räätälöidään hänelle parhaiten sopiva kokonaisuus.

8. Jotta opiskelija valmistuu, on tärkeää pitää huolta myös hänen hyvinvoinnistaan.

Miksi tämä on tärkeää?

Kirkoissa ympäri Suomen puhutaan tällä hetkellä siitä, että kirkon pitäisi toimia siellä, missä ihmiset jo ovat. Uudistamme kirkon toimintaa suuntaamalla työtä esimerkiksi festareille, kauppakeskuksiin, erilaisiin tapahtumiin ja kylien keskustoihin. Tämä on tärkeää. Kirkon kokoavan toiminnan osallistumista ja järjestämismäärät ovat valtaosin laskussa. Suurin osa ihmisistä ei tule kirkkoon kohdattavaksi. Tiedämme, mitä ihmisille kuuluu?

Riparin jälkeen amisnuorella saattaa kulua parikymmentä vuotta, ennen kuin kirkon työntekijät näkyvät jälleen hänen elämässään ja sen käännekohtien rituaaleissa. Monen mielikuva seurakunnasta näyttäytyy median ja kokonaiskirkon kautta. Suurin osa 18-vuotta täyttäneistä nuorista on tutkimusten mukaan kirkosta irrallisia. Kolmannes kirkon jäsenyydestä eroavia on alle 30-vuotiaita.

Ammatillisia oppilaitoksia ja niiden toimintapisteitä on melkein joka kunnassa ja kaupungissa. Monissa useampia. Lisäksi opiskelijat saattavat asua kuusitoista vuotta täytettyään oppilaitosten asuntoiloissa. Tällä hetkellä näissä oppilaitoksissa halutaan panostaa opiskelijoiden hyvinvointiin sekä yhteisön tukemiseen. Henkilöstö taas on monenlaisten uudistusten ja haasteiden keskellä, työntekijöiden määrää on monin paikoin vähennetty. Jotta oppilaitos voi hyvin, täytyy tukea myös työntekijöitä.

”Kirkon työ oppilaitoksissa vaatii uskallusta ja kärsivällisyyttä.”

Tässä kaikessa yhdistyy sellaisia tarpeita, joiden ansiosta voisi saada paljon hyvää aikaiseksi. Amiksissa on halu tehdä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Opiskelijoiden ja työntekijöiden henkilökohtaiseen hyvinvointiin halutaan panostaa. Yhteisöllisyyden kaipuu on nousussa, kun opinto- ja aloitusaika vaihtelevat. Kirkossa taas halutaan tehdä työtä siellä, missä ihmiset jo ovat. Seurakunnissa on hyvinvointia ja yhteistyön osaamista. Seurakuntien työntekijät voisivat siis aloittaa uudenlaisen yhteistyön tai entistä vahvemman toiminnan amiksissa.

Miten lähteä liikkeelle?

Kirkon työ oppilaitoksissa vaatii uskallusta ja kärsivällisyyttä. Yhteistyön pelisäännöistä on hyvä sopia yhdessä seurakunnan ja oppilaitoksen johdon sekä opiskelijakuntien kanssa. Sopimusta ei tarvitse heti tehdä, mutta aivan aluksi täytyy kuitenkin jutella oppilaitoksen ydin toimijoiden kanssa.

Oppilaitoksen hyvinvointitoimijoihin kannattaa myös olla yhteydessä ja selvittää, minkälaista hyvinvointia tukevaa työtä jo tehdään ja millaiselle on erityistä tarvetta. Mitä voidaan tehdä yhdessä, mitä erikseen.

Kirkon työntekijöiden täytyy viettää aikaa oppilaitoksessa. Vaihuttujen työntekijöiden piipahtavat aamukäynnit eivät mahdollista yhteisölähtöistä työtä. Luottamusta luodaan osallistumalla yhteisön ar-

keen sekä juhlaan ja olemalla kiinnostuneita sen kuulumisista. Siis aivan konkreettisesti. Henkilöstöltä ja opiskelijoilta täytyy kysyä, mitä heille kuuluu. Valmiit vastaukset ja kirkon sisäpiirivitsit jätetään kotiin tai sakastiin. Oman työkalenterin rinnalle kannattaa ottaa oppilaitoksen viikkokalenteri, toimintasuunnitelma ja strategiset painopisteet.

Oppilaitostyössä ja muussa yhteistyössä täytyy toimia siten, että palvelee yhteisön tarpeita ja toiveita. Täytyy kuunnella ja kartoittaa itselleen yhteisön elämää. Tämäntyyppinen työ vaatii toisten todesta ottamista, tarpeiden huomaamista ja kykyä tarttua toimeen. Kun jotakin on tehty yhdessä, on helpompi jatkaa eteenpäin. Yhdestä asiasta seuraa usein toinen ja siitä kolmas. Parin vuoden kuluttua huomaa, että kalenteri täyttyy nopeasti.

Eri yhteisöissä tehtävä työ vaatii vahvaa identiteettiä, avointa mieltä, erinomaisia vuorovaikutustaitoja sekä tukea omasta työyhteisöstä. Kirkon työntekijän roolia saatetaan kyseenalaistaa, eikä hänellä välttämättä ole pääsyä kaikkiin tapahtumiin ja luokkiin. Siltikin osallistumismahdollisuuksia on paljon näitä enemmän, kahdenkeskisiä keskusteluja kasvavissa määrin, yhteistyön edellytyksiä valtavasti. Kaiken toiminnan kärkenä on kuitenkin ihmisen kohtaaminen ja hänen hyvinvointinsa tukeminen. Sen viestiminen, että hän on rakastettu ja tärkeä. ✕

Rippikoulussa näkyä kirkon tulevaisuus

Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017 on kohta puolentoista vuoden ikäinen. Mikä on rippikoulun tulevaisuus ja miten uusi suunnitelma vastaa rippikoulun haasteisiin? Seuraavassa käsittelen ensin rippikoulun tulevaisuuden haasteita ja sen jälkeen pohdin millaisia eväitä RKS 2017 antaa tulevaisuutta kohti ja mitä annettavaa suunnitelmalla on koko seurakunnan elämälle. Väitän, että rippikoulun haasteet ovat samankaltaisia kuin kirkkoa laajemmin kohtaavat haasteet. Sen takia rippikoulu voi tarjota kehittämisalustan, jossa voidaan etsiä ratkaisuja uudistaa koko seurakunnan elämää.

VILPPU HUOMO

RIIPPIKOULUPAPPI, ESPOON
TUOMIOKIRKKOSEURAKUNTA

Keskeinen tekijä rippikoulun suosiolle on se, että rippikoulu on osa nuorisokulttuuria. Iso syy rippikouluun tulemiselle ovat kaverit ja se, että kaverit ovat kertoneet rippikoulusta hyvää. Niin kauan kuin tästä voidaan pitää kiinni, rippikoulun asema säilyy vahvana. Rippikoulun asemaa osana nuorisokulttuuria haastaa se, että entistä pienempi osa nuorista kuuluu kirkkoon. Kun nuorten kaveripiiristä entistä harvempi kuuluu kirkkoon, samalla poistuu yksi syy tulla rippikouluun. Toisaalta rippikoulu usein kaveripiiriin mukana vetää mukaansa kirkkoon kuulumattomia nuoria. Voi olettaa, että tulevaisuudessa rippikouluissa on nykyistä enemmän nuoria, jotka eivät kuulu kirkkoon.

Samaan aikaan seurakuntien haasteena ovat niukkenevat resurssit, jotka vaikuttavat myös rippikoulujen järjestämiseen. Resurssipula synnyttää painetta kasvattaa ryhmäkokoja ja lyhentää leirijaksoa. Suurissa ryhmissä ryhmäytyminen on vaikeampaa ja lyhyempi leiri-

jakso heikentää rippikoulun vaikutavuutta. Resurssipula johtaa myös helposti työntekijöiden väsymiseen sekä heikompiin mahdollisuuksiin kouluttautua edelleen. Rippikoulun laatu heikkenee.

Nuorten hyvinvointi polarisoituu

Tilastojen mukaan nuorten hyvinvointi näyttää polarisoituvan, mikä merkitsee sitä, että työntekijöillä pitäisi olla osaamista entistä enemmän huomioida erilaisia oppimisvaikeuksia omaavia nuoria sekä hyvin erilaisista sosioekonomisista lähtökohdista rippikouluun tulevia nuoria. Nuorten taustat rippikoulussa ovat entistä erilaisempia. Peruskouluikäisistä nuorista aiempaa suurempi osa kokee itsensä terveeksi, viihtyy koulussa ja kokee tulewansa kuulluksi, samalla kun alkoholinkäyttö ja tupakointi ovat vähentyneet. Kuitenkin myös tehostettua tukea koulunkäynnissä tarvitsevien nuorten määrä on kasvanut koko 2000-luvun. Yhä harvempi nuori suhtautuu optimistisesti tulevaisuuteen ja sosiaalinen luottamus on heikentynyt.

Kirkosta eroaminen luo haasteen nuorten tavoittamiselle. Kutsu rippikouluun voidaan lähettää vain seurakuntaan kuuluville nuorille. Entistä enemmän täytyy miettiä, miten puskaradiota voitaisiin vahvistaa rippikoulun mainonnassa ja millaisia uusia viestintäkanavia voidaan löytää rippikoulujen mainostamiseksi.

Rippikoulujen todellisuudet eriytyvät

Rippikoulujen todellisuudet näyttävät eriytyvän yhä selkeämmin eri puolilla Suomea, ja näin myös seurakuntien kohtaamat haas-

teet muuttuvat erilaisiksi. Rippikoulun todellisuus Vantaan Hakunilassa on tulevaisuudessa yhä erilaisempi kuin mitä se on esimerkiksi Siilinjärvellä tai Lapualla. Tämän takia seurakuntien tulisi myös rippikoulutyössä entistä tarkemmin analysoida omaa toimintaympäristöään ja tunnistaa sen haasteita.

Myönteistä asennoitumista kirkon jäsenyyteen rippikoulun lopussa selittää rippikoulututkimuksen mukaan parhaiten kokemus siitä, että on tervetullut seurakuntaan ja tulee huomioiduksi siellä. Lisäksi vaikuttaa se, että on saanut vaikuttaa rippikoulun sisältöön ja on kokenut yhteenkuuluvuutta. Tärkeää on myös se, että rippikoulu on ollut nuorelle hengellisesti merkityksellinen.

Rippikoulun kehittäminen luolustan seurakunnan elämän kehittämiseksi

Rippikoulun kehittämisen keskeiset kysymykset voidaan tiivistää neljään teemaan.

1. Osallisuus: Miten kehittää rippikoulua niin, että nuoret voivat entistä paremmin ja tasavertaisemmin vaikuttaa rippikoulun sisältöihin ja toteutustapoihin sekä kokea yhteenkuuluvuutta?

2. Hengellinen merkitys: Miten rakentaa rippikoulun jumalanpalveluselämä niin, että se entistä paremmin on nuorten näköistä ja yhdessä toteutettua?

3. Osaaminen: Miten tukea työntekijöiden osaamista niin, että heillä on taitoa dialogiseen, osallistavaan ja nuorilähtöiseen työotteeseen erilaisten nuorten kanssa?

4. Viestintä: Miten tavoittaa nuoria, kun perinteiset tiedotuskanavat toimivat entistä heikommin?

Samat teemat ovat oleellisia koko seurakunnan elämän kehittämiseksi kirkon nykyisten haasteiden keskellä. Nuorten sijaan voidaan vain puhua seurakuntalaisista ja rippikoulun sijaan koko seurakunnasta. Tämän takia rippikoulun kehittäminen luo alustan seurakunnan elämän kehittämiseksi, jos siihen vain halutaan tarttua. Rippikoulussa vuoden kuluessa kokeiltuja ideoita olisi esimerkiksi mahdollista seuraavana vuonna laajentaa koko seurakunnan elämään. Näin rippikoulu voisi muodostaa eräänlaisen kokeilulaboratorion seurakunnalle.

RKS 2017 -suunnitelmassa rippikoululle asetetaan kuusi tavoitetta sekä toiminta-ajatus *”rippikoulu vahvistaa nuorten uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan ja varustaa heitä elämään kristittyinä”*. Rippikoulun toiminta-ajatus sekä tavoitteet ovat suoraan siirrettävissä koko seurakunnan elämään koskeviksi. Ne on mahdollista nähdä visiona koko seurakunnan elämälle, mutta samoin kuin rippi-

Rippikoulu voisi muodostaa eräänlaisen kokeilulaboratorion seurakunnalle.

koulunkin suhteen, haasteena on löytää toimivat tavat toteuttaa tavoitteita seurakunnan elämässä.

Yksittäisistä osallisuutta tukevista käytännöistä kaiken läpäisevään osallisuuden kulttuuriin

Kun olen keskustellut RKS 2017 -suunnitelmasta eri seurakuntien työntekijöiden kanssa, usein ensimmäinen reaktio on ollut, että meidän tehdään jo paljon suunnitelmassa esiin nostettuja asioita. Rippikoulusuunnitelman suurin haaste ei kuitenkaan ole sen esitlemissä käytännöissä ja toimintamalleissa, vaan asennoitumisessa nuoriin ja rippikoulunohjaajana toimimiseen. Tämä kiteytyy esimerkiksi RKS:n tavoitteessa

”nuoret ovat osallisia, tulevat kuulluiksi ja saavat vaikuttaa”. Seurakunnissa on jo pitkään ollut erilaisia osallisuutta tukevia käytäntöjä.

Haaste on siinä, miten ja millaisten toimintamallien kautta viedään nuorten osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet mahdollisimman pitkälle, pidemmälle kuin mitä ne nykyisin ovat. Miten kasvetaan yksittäisistä osallisuutta tukevista käy-

tännöistä kaiken läpäisevään osallisuuden kulttuuriin? Ennen kaikkea tämä edellyttää työntekijöiltä asenetasolla vahvaa sitoutumista osallisuuden vahvistamiseen.

Toinen esimerkki on se, että RKS:n mukaan työntekijöiden perimmäinen tehtävä on toimia nuorille hengellisinä ohjaajina, ei esimerkiksi opettajina. Hengellinen ohjaus korostaa esimerkiksi dialogisuutta, lähtemistä liikkeelle ihmisen omista kysymyksistä ja ihmisen hengellisen elämän kokonaisvaltaista tarkastelua. Hengellisen ohjauksen kanssa sopii varsin huonosti yhteen, jos työntekijät keskenään päättävät rippikoulun sisällöstä, eivätkä kuuntele sitä, mitkä teemat nuorille olisivat tärkeitä. Toimintamalleja olennaisempi kysymys on jälleen se, miten työntekijä asennoituu rippikouluun sekä ohjaajana toimimiseen.

RKS 2017 -suunnitelma sekä Isoja ihmeitä – Isostoiminnan linjaus 2016 ohjaavat kehittämään rippikoulua sekä isostoimintaa suuntaan, jossa nuorilla on tilaa ja mahdollisuus toimia, vaikuttaa ja kasvaa vastuun kantamiseen seurakunnassa. Suunnitelmissa korostuu nuorten arvostus ja kunnioitus: jokainen ihminen on ihme. Tässä on seurakuntien ja kirkon mahdollisuus. Kun nuoret kasvavat osallisuuteen ja kantamaan vastuuta rippikoulusta alkaen, sitä on luontevaa jatkaa vapaaehtoisena myös aikuisena. Entä jos 15 vuoden kuluttua kirkossa vaikuttaisikin sukupolvi, joka on nuoresta lähtien saanut ja kantanut vastuuta seurakunnassa? ✕

Kirjoittaja on ollut mukana tekemässä tuoretta Riparikirja-rippikoulumateriaalia.

Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma haastaa seurakunnat syvempään yhteistyöhön

Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma tuo uutuutena perhekeskustoimintamallin, jossa kaupungin tai kunnan eri toimijat yhdessä tarjoavat palveluita lapsille, nuorille ja perheille kootusti saman katon alla. Perhekeskusten rakentamiseen on kutsuttu mukaan eri järjestöt sekä seurakunnat.

HENRI JÄRVINEN

OPPILAITOSPASTORI, HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMÄ

Yksi hallituksen kärkihankkeista on Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE), jonka Sosiaali- ja terveysministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistivät vuonna 2016. Hanke jatkuu tämän vuoden loppuun asti. Muutosohjelman tarkoituksena on ollut kehittää lapsiin ja perheisiin kohdistuvia palveluita niin perus-

kuin erityistasolla. Tämä tarkoittaa monien toimintatapojen osalta rajoja ylittäviä uudistuksia, mm. varhaiskasvatussuunnitelma, KiVa Koulu –hanke sekä opiskelijahuollon toimintamallien uudistaminen. Tarkoitus on kehittää lastensuojelun erityispalveluita sekä yleisemmin kuntien palveluja lapsiystävällisemmiksi. Kyse on siis megatason uudistuksesta.

Käytännössä muutosohjelma tuo uutuutena perhekeskustoimintamallin, jossa kaupungin tai kunnan eri toimijat yhdessä tarjoavat palveluita lapsille, nuorille ja perheille kootusti saman katon alla. Perustettavien perhekeskusten tavoitteena on tuoda palveluita mahdollisimman lähelle lapsiperheitä sekä sovittaa yhteen eri toimijoiden palvelut. Perhekeskusten rakentamiseen

on kutsuttu mukaan eri järjestöt sekä seurakunnat. Tämä tuo mukanaan paljon uusia mahdollisuuksia, mutta myös haastaa seurakuntien omia toimintatapoja ja -kulttuuria.

Luvassa paljon mahdollisuuksia

Kirkkohallituksen vs. johtaja **Jarmo Kokkonen** on ollut alusta asti mukana hankkeen koordinoinnissa ja eri vaiheissa. Hän ajattelee, että hanke on ennen kaikkea suuri mahdollisuus kirkolle ja seurakunnille luoda yhteistyön edellytyksiä. Samalla se on yksi osoitus siitä, miten kirkko voi nykyaikana saada julkista rahaa oman työnsä kehittämiseen ja yhteistyön kautta parantaa ja kehittää palvelujaan entistä paremmiksi.

”Seurakunnille LAPE-hanke tuo todella suuria mahdollisuuksia. Paljonhan on vuosikymmenten ajan tehty yhteistyötä paikallisella tasolla, mutta nyt kirkolle tarjotaan tarjottimella mahdollisuuksia osallistua suomalaisen yhteiskunnan ja perheiden elämään yhteistyössä julkisten palvelujen ja muun järjestökentän kanssa. Kysymys on pitkälti siitä, miten saadaan kehitettyä paikallista yhteistyökulttuuria.”

Kokkosen mukaan viimeistään nyt pitäisi liittyä kunnallisiin ja maakunnallisiin LAPE-ryhmiin, jotta päästään mukaan yhteiseen paikallistason kehittämiseen, vaikka hankkeen tämä vaihe päättyy vuoden lopussa. Yhteistyö kuitenkin jatkuu hankkeen puitteissa. Käytännössä alueelle muodostettavat perhekeskukset tarjoavat selkeimmän väylän yhteistyön rakentamiselle.

”Perhekeskuksiin on tarkoitus keskittää perheille tarkoitettuja palveluita. Seurakunnilla olisi mahdollisuus päästä näihin mukaan eikä vain odottaa, että perheet löytäisivät kirkon järjestämät palvelut. Ideana onkin, ettei järjestetä samanaikaisia palveluita. Koordinoidusti, yhteistyössä perheen etu toteutuu parhaiten, viestit tavoittavat mahdollisimman laajalti asiakkaat ja kaikki palvelut ovat tasa-arvoisesti toteutettavissa. Perhekeskukset voivat olla paikkoja, joissa seurakunta tavoittaa niitä kansalaisia, joita ei yleensä nähdä kirkonmällä.”

Seurakuntien kanssa tehtävän yhteistyön haasteena on usein uskonnollisuus, tunnustuksellisuus tai muuten toisenlainen työnäky. Jarmo Kokkosen mielestä tämän ei tarvitsisi olla este yhteistyölle, eikä se välttämättä este olisikaan.

”Seurakunnan ei tarvitse tinkiä omasta identiteetistään. Eri toimijoilla voi olla omia painotuksia, kunhan ne on keskusteltu auki ja muut tiedävät, mikä on seurakunnan toimintatapa.”

”Kirkko on tehnyt yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulun kanssa vuosikymmeniä. Vaikka yhteistyö on tänä päivänä tarkemman luopin alla, niin kyse on ennen kaikkea siitä, onko seurakunnilla halua tehdä yhteistyötä. Tyhjeneekö kristillisuus tiettyihin sanoihin tai toimintamalleihin, joista meidän täytyy pitää kiinni? Meidän uskomme pukeutuu kokonaisvaltaiseen hyvinvoinnin tukemiseen ja rakkauden tekoihin. Jos perheet kokevat, että heistä ollaan kiinnostuneita, heitä kuunnellaan ja kunnioitetaan, se

avaa mahdollisuuden tulla mukaan seurakunnan toimintaan ja jumalanpalveluselämään. Harvoin asia menee toisinpäin. Usein arkisempi taso mahdollistaa syvemmän yhteyden seurakuntaan.”

Kokkosen mukaan muutosprosessi on pitkä, mutta seurakuntien olisi hyvä toimia pian. ”Ehkä elämme jonkinasteisia etsikkoaikoja. Jos nyt jotkut ovet sulkeutuvat, voi olla myöhemmin vaikea liittyä mukaan yhteiskunnallisiin palveluihin. Ministeriöt ja valtiolta viestivät hankkeessa avoimesti, että seurakunnat ovat tässä mukana. Se on merkittävä viesti yhteiskunnalta. Toivottavasti se kuuluu kirkossa ja seurakunnissa.”

Yhdessä olemme enemmän

Helsingin seurakuntien varhaiskasvatussihteeri **Päivi Vuorelma-Glad** on ollut mukana paikallistason LAPE-suunnittelussa. Hän koordinoi yhteistyötä Helsingin osalta. ”Toimin Helsingin LAPE-ryhmässä Helsingin seurakuntayhtymän edustajana ja olen tarkastellut tätä prosessia siitä käsin. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla jokaisessa kaupungissa on oma työryhmänsä ja jokaisella paikkakunnalla omat toimintonsa, joiden kanssa verkostoidutaan. Varsinkin täällä etelässä kehittämishanke on valtavan iso.”

Vuorelma-Glad ajattelee, että suurin merkitys on sekä seurakunnan että kaupungin työntekijöiden asennemuutoksella, ja siinä onkin edistytty hyvin. On ollut hienoa huomata, että on syntynyt yhteinen tietoisuus siitä, että yhdessä saadaan enemmän aikaan.

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

Sopivaa tukea oikeaan aikaan

**PALVELUT OVAT
SIELLÄ MISSÄ
LAPSET JA PERHEET
OVAT**

Lapsiystävällinen kunta ja maakunta

**TOIMINTAKULTTUURI
ON LAPSI- JA
PERHELÄHTÖISTÄ**

**VARHAISKASVATUS,
KOULU JA OPPI-
LAITOS TUKEVAT
LAPSEN JA NUOREN
OPPIMISTA JA
HYVINVOINTIA**

(OKM)

**PERHEKESKUS
VERKOSTOI
LAPSIPERHEIDEN
PALVELUT TOIMIVAKSI
KOKONAISUUDEKSI**

(STM)

**ERITYISTASON JA
VAATIVAT PALVELUT
VERKOSTOITUVAT JA
TULEVAT LÄHEMMÄS
NIITÄ TARVITSEVIA**

(STM)

**TOIMINTAKULT-
TUURI UUDISTUU
LAPSEN OIKEUK-
SIIN JA TIE TOON
PERUSTUVAKSI**

(STM)

- Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa
- Opiskeluhooltoon lapsi- ja nuorilähtöiset toimintamallit
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä psykologi- ja kuraattoripalveluiden yhdyspinnat sujuviksi
- Harrastustoimintaa koulun yhteyteen
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen ja kaverisuhteiden tuki ehkäisemään kiusaamista
- Kannustamme kaikkia lapsia osallistumaan varhaiskasvatukseen

- Apu ja tuki lähelle perheitä kaikkien toimijoiden yhteistyönä
- Kohtaamispaikat vahvistavat yhteisöllisyyttä ja vertaistukea
- Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki vahvistuu
- Erotilanteen palvelut tukevat soveltuvuutta
- Näyttöön perustuvan varhaisen tuen, hoidon ja vanhemmuustaitojen osaamista ammattilaisille
- Perhekeskuksia kehitetään jokaisessa maakunnassa

- Erityispalvelut tekevät yhteistyötä yli soten ja opetustoimen rajojen
- Lastensuojelussa monitoimijaisuus ja perheterapeuttinen osaaminen vahvistuu
- Sijaishuollon valvonta yhdenmukaistuu
- Erikoissairaanhoidon tuen osaamista perhekeskuksiin
- Suomeen tulee viisi kaikkien vaatimimpien palveluiden osaamis- ja tukikeskusta (OT-keskukset)

- Lapset, nuoret ja heidän vanhempansa osallistuvat palvelujen kehittämiseen
- Ohjeistus lapsiystävällisen maakunnan hallintoon
- Koulutusta lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönottoon
- Lapsibudjetointi kokoaa yhteen soten ja sivistystoimen lapsiin kohdistuvat menot
- Perheystävälliset käytännöt työpaikoille
- Luo luottamusta -koulutus ammattilaisten yhteistyöhön

UUDISTAMME LASTEN JA PERHEIDEN PALVELUT OSANA SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUSTA

Verkkosivut:
stm.fi/lape

Twitter:
@STM_Uutiset
@THLLapemuutos

#lapemuutos
#kärkihanke

**SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ**

**OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ**

”Tutustuimme Vuosaaren perhekeskuksen upouusiin tiloihin Helsingin seurakuntien varhaiskasvatuksen starttipäivillä. Terveydenhoitajat esittelivät toimintaansa ja tapasivat varhaiskasvattajiamme. He kertoivat, etteivät olleet tienneet, miten paljon seurakunnalla on palveluja ja toimintaa alueella ja miten paljon seurakunnat ovat tekemisissä perheiden kanssa. Yhä uudelleen tulimme samojen pöytien ääreen ja huomaamme, että asiat ovat yhteisiä. Totesimmekin, että alueellista yhteistyötä tulee lisätä.”

Merkittävänä pohjana yhteistyölle on tänä vuonna julkaistu Terveyden ja hyvinvointilaitoksen julkaisu *Kohti yhteistä lapsikäsitystä*. Julkaisussa on kirjattuna eri LAPE-toimijoiden lapsikäsitys, ja se sisältää myös evankelisluterilaisen kirkon lapsikäsityksen. Vuorelma-Glad pitää julkaisua olennaisena ja huomionarvoisena askeleena, koska siinä todetaan mm., että kirkon lapsikäsitys on sopusoinnussa muiden toimijoiden lapsikäsitysten kanssa.

”Olemme tulleet entistä enemmän tietoisiksi toistemme ajattelutavoista, mm. oppimiskäsityksestä, ja siitä, miten ymmärrämme lapsen ja miten toimimme. Meillä on kaikki edellytykset tehdä yhteistyötä ilman, että meidän pitäisi piilottaa omia arvojamme ja ymmärrystämme.”

Myös Vuorelma-Glad pitää LAPEa ennen kaikkea mahdollisuutena. Se tarjoaa alustan, jolla seurakunta voi kertoa toiminnastaan. Sen kautta kaikki toimijat saavat myös ilmaista koulutusta. Seurakunnilla on mahdollisuus olla mukana kehittämistyössä ja käydä yhteisiä verkostokeskusteluja.

”Voisimme nähdä eri yhteistyötahojen kesken perheet niin, että ne ovat keskeisiä toimijoita, joihin eri palvelujen tarjoajat liittyvät. Ei siis niin, että eri toimijat yrittävät saada perheitä omiin juttuihinsa, vaan että yhdessä menemme perheen luo ja kartoitamme perheen tarpeet. Näin perheen tarpeet tulevat parhaiten kohdatuiksi.”

”Helsingissä haasteet ovat isot, koska täällä on niin isot ympyrät. Pienemmällä paikkakunnalla perheiden on helpompi hahmottaa eri toimijoita ja palveluja. Laajempi kirkon kysymys on, miten

nähdä arjen kristillisyyttä ja miten toimia julkisessa järjestelmässä yhteistyössä muiden kanssa. LAPE on iso mahdollisuus, mutta se myös haastaa meitä ajattelemaan ja toimimaan uudella tavalla. Miten löydämme kir-

kon työntekijöinä ammatillisuuden ja identiteetin tilanteessa, jossa ei enää olla niin selkeästi omien seiniensä sisäpuolella ja totutuissa toimintamalleissa? Miten me eri tahot voimme toimia rinnakkain? Tarvi- taan enemmän kysymyksiä ja kuun- telua.”

Juuri nyt perhekeskuksissa mietitään, miten niihin jalkautetaan seurakuntien toimintaa. Vuorelma-Glad näkee tässä paljon mahdollisuuksia. Seurakunnat voivat esimerkiksi pitää perhekerhoja, tehdä yhteistyötä perheneuvonnan kanssa, puhua parisuhteesta ja vanhemmuudesta sekä viedä omaa asiantuntijuuttaan perhekeskuksiin.

”Hankkeen kautta voimme vahvistaa yhteistyötä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten kanssa ja olla mukana erilaisissa hyvinvointia tuke- keissa ryhmissä ja toiminnoissa. Verkostoissa on toimittu pitkään, ja nyt tämä työ kantaa hedelmää ja edistää LAPE-yhteistyötä.”

”Tämä ei ole mikään lyhyt projekti. Pitkällä aikavälillä tämä pa- rantaa lapsen asemaa ja palve- luja Suomessa sekä muuttaa koko maata lapsiystävällisemmäksi.” ✕

Lisätietoa:

- <https://stm.fi/hankeet/lapsi-ja-perhepalvelut>
- <https://www.hel.fi/sote/perheentuki-fi>
- sakasti.evl.fi -> Uudistukset ja hankkeet -> Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE)
- ”Kohti yhteistä lapsikäsitystä.” Toim. Lea Pulkkinen, THL 2018

Miksi kirkon työntekijä tarvitsee runoutta?

*-- valo sammuu portaikossa, ja käsi seuraa –
luottavaisena – sokeata kaidepuuta, joka löytää
tien pimeässä.*

Tomas Tranströmer (Kootut teokset 2011, s. 262)

Keskustelu runotyöpajassa neljä vuotta sitten muistuu edelleen mieleen: ”En ymmärrä nykyrunoutta. Runoilija on luonut kielestään niin oman maailmansa, että en ymmärrä, mihin sanat viittaavat.” Kouluttaja hymyili myötätuntoisesti ja vastasi: ”Älä välitä niin paljon siitä, mitä sanat tarkoittavat. Kuuntele enemmän sitä, mitä sanat tekevät, kun luet runoa.”

Kotiin palattua katse osui yhtenä päivänä tiedeuutiseen Ylen verkkosivulla.

Liverpoolin yliopiston tutkijat olivat havainneet, että englantilaisen kirjallisuuden klassikoiden lukeminen aktivoi syviä aivoalueita, vaikutti myönteisesti mieleen ja sai aikaan sisäistä itsereflektiota. Sitten tutkijat ”käänsivät” tekstit yksinkertaisemmaksi, moderniksi kieleksi ja seurasivat jälleen koehenkilöiden aivoja näiden lukiessa sanoja. Skannaus osoitti, että haastava proosa ja runous synnyttivät paljon enemmän sähköistä toimintaa aivoissa kuin yksinkertaistetut versiot. Tutkimus osoitti myös, että erityisesti runouden lukeminen stimuloi oikeaa aivopuoliskoa, ”autobiografista muistia”, joka auttaa lukijaa pohtimaan omia

kokemuksiaan ja arvioimaan niitä uudelleen lukemisen valossa. Tutkijat päättelivät tämän tarkoittavan, että klassikot ovat hyödyllisempää luettavaa kuin itseapukirjat. Runot siis näyttävät oikeasti ”tekevän” jotakin lukijassaan.

Havainto sanojen voimasta ja kyvystä luoda uutta on tuttu Raamatun lukijalle. Jo alussa ”Jumala sanoi, -- ja tapahtui niin”. Jesajan kirjan luvussa 55 Jumalan suusta lähtevä sana: ”-- ei tyhjänä palaa vaan täyttää tehtävän, jonka minä sille annan, ja saa menestymään kaiken, mitä varten sen lähetän.” Ja Johanneksen evankeliumin johdannossa kirjoittaja maalaa kuvan todellisuudesta, jonka perustana on Jumalan luova sana, Logos: ”Kaikki on syntynyt Sanan voimalla.”

Samalla kun sanat vaikuttavat ja luovat

uutta, ne myös kuluvat, käyvät voimattomiksi, arkipäiväistyvät ja latistuvat. Sanoista tulee yleisessä puheenparressa mittään tarkoittamatonta poliittista tai kirkollista ”liturgiaa”.

Varsinkin nykyrunous, tutkii koko ajan kielen mahdollisuuksia. Runous

Runous
yrittää puskea
avarammaksi
sen rajoja, mistä
voimme puhua.

yrittää puskea avarammaksi sen rajoja, mistä voimme puhua. Ja antaa sanoja kulttuurisamme sille, mille ei vielä ole sanoja. Koskettaako itseä tai kuulijaa enemmän yleinen puhe Jumalan johdatuksesta, vai kuva Jumalasta kaidepuuna, jota käsi seuraa luottavaisena pimeydestä huolimatta? Mitä, jos ottaisi tavaksi varata yöpöydälle runokirjan? ✕

Teologian maisterit

PAPPISVIHKIMYSTÄ ETSIMÄSSÄ

NOORA MATTILA

TEOLOGIAN KANDIDAATTI, ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

Viimeaikaiset muutokset teologian alan työllisyystilanteessa ovat olleet nopeita. Vajaassa kahdessakymmenessä vuodessa on siirrytty pappispulan ennakoimisesta suunnitelmiin teologian alan koulutuspaikkojen vähentämisestä. Työllisyystilanteessa tapahtuneet muutokset ovat haasteellisia teologeja kouluttavien yliopistojen ja Suomen kirkon kannalta. Kaikkein kovimmin työllisyystilanteessa tapahtuneet muutokset sattuvat kuitenkin yksilöihin: työllisyystilanne on voinut muuttua merkittävästi opintojen aloittamisen ja valmistumisen välillä.

Pro gradu -tutkielmassani selvitin pappisvihkimystä hakevien teologian maistereiden kokemuksia työnhausta. Tästä näkökulmasta ei ole aikaisemmin tehty tutkimusta teologian alalla. Keräsin tutkimukseni lähdeaineiston sähköisellä kyselylomakkeella toukokuussa 2017. Kyselyyn vastasi yhteensä 73 pappisvihkimystä hakevaa teologian maisteria, minkä voidaan arvioida olevan noin neljäsosa kaikista tuolloin työttömänä olleista teologeista. Keskimäärin vastaajat olivat ilmoittaneet pappisvihkimystä hakeviksi neljään hiippakuntaan, ja noin 60 prosenttia vastaajista oli hakenut papin töitä alle puoli vuotta tai vuoden. Tutkimustulokset jakaantuvat kolmeksi kokonaisuudeksi: työllisyystilanteen ja työnhaun herättämiin ajatuksiin ja tunteisiin, työnhaun haasteisiin ja voimavaroihin, sekä pappisvihkimystä hakevien teologian maistereiden vaihtoehtoihin tulevaisuudensuunnitelmiin.

Työttömyys ja työnhaku herättävät monenlaisia tunteita

Kyselyyn vastanneista teologian maistereista 69,9 prosenttia näki tulevaisuuden valoisana ja suhtautui

luottavaisesti myös työasioiden järjestymiseen. Kuitenkin lähes yhtä moni vastaaja oli kokenut työnhaun vaikeaksi prosessiksi. Pappisvihkimystä hakevien teologian maistereiden kokemukset työllisyystilanteesta vaikuttivat siihen, millaisena he kokivat työnhaun. Myös työnhakuajan pituudella näytti olevan yhteys teologian maistereiden työllisyystilanteeseen suhtautumisessa: enemmistöllä työllisyystilanteen negatiivisesti kokevista teologian maistereista papin töiden hakeminen oli jatkunut yli vuoden.

Noin kolme neljäsosaa vastaajista kertoi kokeneensa työllisyystilanteeseen ja työnhakuun liittyviä negatiivisia tunteita. Henkisen pahoinvoinnin on todettu olevan työtömällä yleistä. Mitä pidempään työttömyys jatkuu, sitä suuremmaksi sen psyykinen kuormittavuus käy. Vain 6,9 prosenttia vastaajista kuvaili lähes yksinomaan työnhakuun liittyviä positiivisia tunteita. Noin neljäsosa vastaajista koki teologian koulutusmäärien olevan ylimitoitettuja työllistymisnäkömien suhteen. Tämän voidaan katsoa vahvistavan aiemmin tehtyjen selvitysten näkemyksiä siitä, että teologian alan koulutusmääriä tulisi vähentää, sillä tulevaisuudessa Suomen evankelis-luterilainen kirkko ei

tule entisessä määrin työllistämään teologeja. Teologian maistereiden tyytymättömyydestä työllisyystilanteeseen kertoo myös se, että 34,3 prosenttia vastaajista esitti kritiikkiä kirkkoa tai sen rekrytointiin liittyviä toimintatapoja kohtaan, ja 28,5 prosenttia korjausehdotuksia työllisyystilanteen parantamiseksi.

Työnhaun haasteet ja voimavarat

Jaoin teologian maistereiden työnhaussa kohtaamat haasteet ja voimavarat sisäisiin ja ulkoisiin tekijöihin. Ulkoisista haasteista merkittävimmit nousivat asiaton kohtelu tai syrjintä sekä seurakuntien tai hiippakuntien rekrytointikäytäntöihin liittyvät ongelmat. Asiatonta kohtelua tai syrjintää ilmoitti kokeneensa 31,5 prosenttia vastaajista, kun taas rekrytointikäytäntöihin liittyviä ongelmia oli kohdannut 28,8 prosenttia vastaajista. Suuret haki-
jamäärät työnhaun haasteena tai vi-
hittyjen pappien etulyöntiaseman
työnhaussa nosti esille noin neljäs-
osa vastaajista. Muita ulkoisia haas-
teita työnhaussa olivat olleet vaikeus
saada työhaastattelukutsuja, vaikeus
saada palautetta omista työnhaku-
taidoista tai rekrytointipäätösten tu-
loksista, sekä muut työnhakuun liit-
tyvät käytännön ongelmat. Sisäisinä

34,3%

vastaajista esitti kritiikkiä kirkkoa tai sen rekrytointiin liittyviä toimintatapoja kohtaan.

80,8%

vastaajista koki Jumalan johdatuksen lohduttavaksi tiukentuvassa työllisyys-tilanteessa.

Yli 80%

vastaajista on tehnyt vaihtoehtoisia tulevaisuuden suunnitelmia siltä varalta, että he eivät saisikaan pappisvihkimystä.

haasteina pappisvihkimystä hakevat teologian maisterit olivat kokeneet omiin työnhakutaitoihinsa tai verkostoitumiseen liittyvät ongelmat, yksinäisyyden, työkokemuksen puutteen, hengellisen kriisin tai muun sisäisen ristiriidan sekä maantieteelliset haasteet. Työnhakutaitoihin liittyviä ongelmia oli kohdannut 23,3 prosenttia vastaajista, ja verkostoitumiseen liittyviä ongelmia 21,9 prosenttia vastaajista.

Työnhaussa jaksamista tukevista ulkoisista asioista merkittävimpana pappisvihkimystä hakevilla teologian maistereilla esiintyi läheisten tuki, jonka mainitsi 34,3 prosenttia vastaajista. Ystävien ja läheisten tuen merkityksen on todettu korostuvan erityisesti psyykkisesti kuormittavissa elämäntilanteissa, jollainen myös työttömyys on. Verstaistuen merkitystä työnhaussa jaksamisen kannalta piti tärkeänä 15,1 prosenttia vastaajista. Muina ulkoisina voimavaroina teologian maisterit pitivät työttömyyteen ja työnhaakuun liittyvien käytännön asioiden sujuvuutta, tuttujen pappien tai seurakunnan tukea, piispan kanssa käytyä keskustelua sekä palautteen ja työhaastattelukutsujen saamista.

Sisäisistä voimavaroista selkeästi merkittävimpänä esiintyi hengellisyys. Ajatuksen Jumalan johdatuksesta oli tiukentuvassa työllisyys-tilanteessa kokenut lohduttavaksi 80,8 prosenttia vastaajista. Toiseksi merkittävimpänä sisäisenä voimavarana esiintyi aiempi työ- tai elämäntilanne, jonka mainitsi 19,2 prosenttia vastaajista. Muina sisäisinä voimavaroina mainittiin kutsutus tai motivaatio, oman tilanteen reflektointi, muun alan työpaikka tai

pätkätyöt kirkossa, verkostoituminen sekä mielekäs tekeminen ja elämän hyviin asioihin keskittyminen.

Jos pappisvihkimystä ei tulekaan?

Työnhaakuun ja työllisyystilanteeseen liittyvä epävarmuus oli saanut yli 80 prosenttia vastaajista tekemään vaihtoehtoisia tulevaisuudensuunnitelmia siltä varalta, että he eivät saisikaan pappisvihkimystä. Opiskelun jatkamista tai muun alan opintoihin suuntaamista piti mahdollisena 34,3 prosenttia vastaajista. Muiden töiden hakemista teologian maisterin tutkinnon, aiemman tutkinnon tai työkokemuksen perusteella piti vaihtoehtona lähes 70 prosenttia vastaajista. Ainoastaan 17,8 prosentilla vastaajista ei ollut pappina työskentelemisen lisäksi muita vakavia tulevaisuudensuunnitelmia.

Ajankohtaisessa työllisyystilanteessa pappisvihkimyksen saaminen ei ole itsestäänselvyys. Kilpailu kirkon työpaikoista on kovaa, ja työllistymiseen tarvitaan teologian maisterin tutkinnon lisäksi hyviä verkostoitumis- ja työnhakutaitoja sekä aiempaa työkokemusta ja kirkollisen kentän tuntemusta. Näiden työllistävyyttä edesauttavien tekijöiden kartuttamiseksi teologian on oltava itse aktiivisia jo opiskeluaikana. ✕

Kirjoittaja on teologian kandidaatti, jonka käytännöllisen teologian alaan kuuluva pro gradu -tutkielma "Pappisvihkimystä hakevien teologian maistereiden kokemukset työnhausta vuoden 2017 työllisyystilanteessa" hyväksyttiin Itä-Suomen yliopiston teologian osastossa maaliskuussa 2018. Tutkielma on luettavissa Itä-Suomen yliopiston Electronic Publications-palvelussa.

JÄSENETUNA HUIPPUEDULLINEN ASUNTOLAINA.

Hyödynnä etusi: danskebank.fi/akava

KESKITY OLENNAISEEN.

Danske Bank A/S, Suomen sivuliike, www.danskebank.fi

Danske Bank

Kööpenhaminalaiset seurakunnat
voivat olla jäsenmäärältään Suomeen
verrattuna yllättävän pieniä, mutta
seurakuntia on Suomeen nähden
moninkertainen määrä.

Den danske *højmesse*

– Havaintoja tanskalaisesta
messusta ja kirkkomusiikista

Äkkiseltään voisi ajatella Tanskan kirkollisen elämän olevan hyvin samankaltaista kuin Suomessa, onhan Tanska yksi Pohjoismaista ja kirkkoonkuulumisprosentti on kutakuinkin samanlainen kuin Suomessa. Vietin Tanskassa opiskelijavaihdossa kevään 2018 kirkkomusiikin ja urkujen opiskelijana ja tutustuin paitsi kirkkomusiikkikoulutukseen, myös Tanskan kirkolliseen elämään.

TEKSTI: ANNA HÄTÖNEN

KIRKKOMUSIIKIN OPISKELIJA, SIBELIUS AKATEMIA, HELSINKI

KUVAT: ISTOCKPHOTO

Kööpenhaminassa on kirkkoja hyvin tiheässä ja useimmissa niissä on tanskankielinen messu (højmesse) pyhäpäivisin kymmeneltä. Seurakunnilla on usein vain yksi kirkko, eikä Suomessa tuttuja seurakuntaliitoksia ole juurikaan tehty. Näin ollen myös kööpenhaminalaiset seurakunnat voivat olla jäsenmäärältään Suomeen verrattuna yllättävän pieniä, mutta seurakuntia on Suomeen nähden moninkertainen määrä. Tanskassa luterilaisia seurakuntia on noin 2 200, kun niitä Suomessa on tällä hetkellä noin 400.

Ensimmäisenä kiinnitin messussa huomiota siihen, että Tanskan evankelis-luterilaisen kirkon, Folkekirkens, liturgia on usein hyvin riisuttu. Ehtoollisliturgia voi lyhyimmillään koostua vain asetussanoista ja Isä meidän -rukouksesta. Myöskään Kyrie, Gloria ja Laudamus eivät yleensä kuulu mes-

sun liturgiaan, vaikka ne yhtenä vaihtoehtona käsikirjassa esitetään. Joissain kirkoissa ne ovat käytössä, mutta yleisemmin messun alussa on alkusoitto, alkurukous, ensimmäinen virsi ja alkutervehdys, jonka jälkeen siirrytään suoraan lukukapaleeseen. Synnintunnustusta ja -päästöä ei messussa ole pääsääntöisesti ollenkaan.

Kirkkomusiikille yksi suuri hämmästyksen aihe on se, että tanskalaisessa virsikirjassa ei yleensä ole melodioita. Melodiavirsikirjoja on olemassa, mutta esimerkiksi kirkoissa seurakuntalaisille on yleensä tarjolla vain tekstivirsikirjoja. Tanskalaiseen virsilauluperinteeseen kuuluu se, että virsillä on useita eri vaihtoehtoisia melodioita ja melodioiden käyttö vaihtelee paitsi paikallisen käytännön, myös urkurin mieltymysten mukaan. Tämä on osaltaan varmasti syynä siihen, että virsikirjoissa on ainoastaan tekstit, sillä kaikkien melodioiden kirjoittaminen veisi paljon tilaa. Virsistä

lauletaan pääsääntöisesti kaikki säkeistöt, vaikka virressä olisi 13 säkeistöä.

Kirkkomusiikon koulutus Tanskassa

Myös kirkkomusiikoiden koulutuksessa ja käytännöissä on eroa suomalaiseseen. Alemman urkurin pätevyyden voi saada kirkon ylläpitämässä kirkkomusiikkikouluissa (kirkkemusikskole), joissa peruskoulutus kestää alktuasosta riippuen kahdesta kolmeen vuotta. Ylempi urkurinkoulutus järjestetään musiikkikonservatorioissa, jossa koulutus kestää yleensä viisi vuotta. Ainakin ylempi konservatoriokoulutus painottuu vahvasti urkujensoittoon ja kuoronjohtamiseen. Laulua opiskellaan hyvin vähän suomalaisen kirkkomusiikkikoulutukseen verrattuna. Opintosuunnitelmauudistuksen jälkeen laulujen yksityistunnit jäivät ainakin konservatoriokoulutuksesta kokonaan pois. Laulava urkuri Tanskassa vaikuttaakin olevan

harvinaisuus, Tanskassa on nimittäin useimmissa kirkkoissa palkattu laulaja (kirkesanger), joka laulaa jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toimituksissa. Kööpenhaminassa ja muissa suurissa kaupungeissa jokaisessa kirkossa on vähintään ammattilaiskvartetti ja muutamissa kirkkoissa tuplakvartetti ja yhdessä jopa 15-jäseninen ammattilaiskuoro, joka laulaa joka sunnuntai. Yhdessä tanskalaisessa kirkossa saa vihkimiseen papin ja urkurin lisäksi jopa viisi ammattilaiskuorolaista.

Kulttuurishokki

Messussa koin alussa pienen kulttuurishokin. Kaikki oli aluksi vierasta. Vieras kieli, vieras liturgia ja usein myös vieraat virsimelodiat. Halusin kovasti osallistua virsilauluun, mutta melodiat olivat minulle usein ennestään tuntemattomia. Sain ehkä kokea aavistuksen siitä, miltä kirkosta vieraantuneesta tuntuu. Siksi olen entistä vakuuttuneempi siitä, että jumalanpalveluksessa olisi hyvä olla kaikille jotain: jotain tuttua niille, jotka eivät käy usein, mutta myös jotain niille, jotka ovat kirkossa joka pyhä. Koska virsimelodiat olivat minulle usein outoja, iloitsin kovasti kaikkien säkeistöjen laulamista. Jos melodia oli vieras, meni ensimmäinen säkeistö kuunnellessa, sillä virsikirjoissa ei ollut nuotteja. Toisessa säkeistössä pystyi ehkä vähän hapuilemaan mukana. Melodiasta riippuen pystyi mukana laulamaan kunnolla ehkä vasta viidennessä säkeistössä.

Uuteen kulttuuriin tutustuminen antaa sekä uusia ideoita että auttaa arvostamaan oman kulttuurin hyviä puolia. Kirkkomuusikon näkökulmasta ammattilaiskuoro on toki mahtava sekä korkean musiikillisen tason vuoksi että muun muassa seurakuntalaulun tukemisessa, vaikka toisaalta vaarana saatetaan olla, että jumalanpalveluksesta

Kööpenhaminan Grundtvigin kirkon julkisivu muistuttaa kirkon urkua.

Tanskassa urkurit viedään käsistä, sillä seurakunnissa on hirvittävä pula pätevistä kirkkomuusikoista.

tulee esitys, jota seurataan, eikä siihen osallistuta. Ammattilaiskuoron käyttö vähentää myös maallikoiden osallisuutta, tyypillisen tanskalaisen messun toimittavatkin ainoastaan työntekijät.

Suomessa kirkkomuusikko on monipuolinen yleismuusikko

Tanskassa opiskellessa oppi myös arvostamaan omaa koulutusta, joka on tanskalaista monipuolisempi. Monipuolisuus näkyy myös työelämässä. Tanskassa kirkkomuusikot ovat enimmäkseen urkureita, kun Suomessa kirkkomuusikko on

monipuolinen yleismuusikko, jonka toimenkuva voi vaihdella seurakunnasta riippuen hyvin paljon. Yhtä asiaa kuitenkin katselin kaiteellisena: Tanskassa urkurit viedään käsistä, sillä seurakunnissa on hirvittävä pula pätevistä kirkkomuusikoista. Vaikka kirkon jäsenmäärä laskee, urkurin virkoja ei ole vähennetty samalla tavalla kuin Suomessa on tapahtunut esimerkiksi seurakuntaliitosten vuoksi. Toivon, että Suomessa myös jäsenmäärän vähentyessä ymmärretään kirkkomuusikoiden arvo jumalanpalveluselämälle ja kirkon vapaaehtoistyölle. ✕

Tanskassa kirkkomuusikot ovat
enimmäkseen urkureita, kun
Suomessa kirkkomuusikko on
monipuolinen yleismuusikko.

Minäkö sielunhoitaja? *Ei kai!*

Sielunhoito on hankala sana. Moni seurakunnan työntekijä kokee sen vanhanaikaiseksi ja vieraannuttavaksi käsitteeksi. Hankaluutta lisää se, että paneutuminen sielunhoitoon on ollut tutkintokoulutuksessa usein kohtuullisen vähäistä. Kirjoista luettuna on vaikea hahmottaa, mistä lopulta on kysymys. Mielikuva sielunhoitajasta voi olla kovin vaativa, jonkinlainen huippuosaaja, jolloin tehtävän ja roolin omaksuminen omaan työidentiteettiin tuottaa vaikeutta. Kuva sielunhoidosta voi olla kapea: vain suljetun oven takana käyty henkilökohtainen keskustelu on sielunhoitoa.

SIRKKU TUKIAINEN

SELUNHOIDON KOULUTTAJA, KIRKON KOULUTUSKESKUS

Moni pappina nuori – iästä riippumatta – ei ajattele toimivansa sielunhoitajana, vaikka tapaa ihmisiä raskaissa elämäntilanteissa tai elämän mielekkyyttä kyselemässä, ja asettuu hienolla tavalla keskustelukumppaniksi. Kasvatuksen työntekijä voi olla vuosikymmeniä herkkä ja taitava sielunhoitaja ajattelematta tekevänsä sielunhoitoa. Kanttori ei ehkä miellä itseään sielunhoitajaksi, vaikka käyttää väkevää sielunhoidollista välinettä koko ajan. Liittyykö käsitteeseen sielunhoito turhaa idealisointia vai onko se

vain epäselvä käsite, kielen ja toimintaympäristön muuttuessa huonosti käyttöön soveltuva?

Useassa yhteydessä on mietitty, voisiko sanan sielunhoito korvata toisella sanalla. Jos osuva, kattava sana olisi olemassa, se olisi jo todennäköisesti käytössä. Kirkon keskusteluapu – hyvä, mutta kaikki sielunhoito ei ole keskustelua.

Sielunhoidollisuus – olemisen ja tekemisen tapa

Sielunhoito ei rajaudu ”työalaksi” vaan avautuu seurakuntatyön eri alueille. Sillä ei ole omaa

Liittykö
käsitteeseen
sielunhoito
turhaa
idealisointia vai
onko se vain
epäselvä käsite?

kustannuspaikkaa tai toimintasuunnitelmaa, jossa kaikki sielunhoidollinen työ olisi samassa paperissa. Tilastot eivät tunnista kuin osan sielunhoidollisista tilanteista.

Sielunhoidollinen oivallus ja osaaminen ovat läsnä kaikessa, kun sitä on. Oivalluksen tai osaamisen puute tuntuu kaikessa, jos niitä ei ole. Sielunhoidollisuus on enemmän tekemisen tapa ja asenne kuin tiettyä toimintaa.

Kuva sielunhoidosta kapeutuu helposti. Henkilökohtaiset, luottamukselliset keskustelut ovat sielunhoidon ydintä, mutta on tärkeää oivaltaa, missä kaikessa sielunhoidollinen työtapo voi toteutua. Ehtoollisen ja kasteen pyhät hetket. Nuorten yhteiset kokemukset rippikoulussa. Hautausprosessi alusta loppuun. Messun kokonaisuus. Musiikki, hiljaisuus, kuvat, sanaton vuorovaikutus, liike – ne hoitavat ihmisen sisintä tavalla, johon sanoilla ei päästä! Yksinäisyyttä purkavat yhteiset hetket. Kohtaamiset muistisairaiden yksikössä. Vapaaehtoisten vastuunkantajien taitava toiminta. Listaa voi jatkaa todella pitkälle.

Yhteistä näille on, että ihmiset otetaan tosissaan, heistä ollaan kiinnostuneita ja rohkaistaan heitä kokemaan, että Jumala on heistä kiinnostunut. Sielunhoidollisuus nousee kirkon aarteista: Kristus on läsnä, luotu ihminen on Jumalalle rakas, armo on totta syntisessä maailmassa. Hyvää kohtaamista ei ole liikaa tässä maailmassa. Seurakunnassa se toteutuessaan avautuu ihmisistä suurempaan todellisuuteen: toivon, rukouksen ja siunauksen maailmaan. Meillä on erityisen arvokas työväline käytössä! Yhteistyökumppanit esimerkiksi terveydenhuollossa tunnistavat ja arvostavat

tätä vahvasti. Sielunhoidollista työtapaa voi edelleen lujittaa, kun kirkon paikka yhteiskunnassa muuttuu.

Sielunhoidon toteuttamisen monet tavat

Professori **Paavo Kettunen** käyttää prof. **Jan T. de Jongh van Arkelin** hahmotusta sielunhoidon eri toteutustavoista (Kettunen 2013:67–68). Keskinäisen sielunhoidon alueella vertaistuki on keskeistä, ja ”sielunhoidollisuuden kannalta olennaista on, sallitaanko ihmisten... aitojen elämäntuntojen jakaminen”. Paikallisseurakunnan työntekijöiden toiminnassa sielunhoidossa tärkeiksi nousevat sielunhoidollinen osaaminen ja tehtävän edellyttämän vaitiolovelvollisuuden luonne (Kettunen 2013: 68–69).

Professori **Owe Wikström** huomauttaa, että sielunhoito on hyvin usein nimenomaan huolenpitoa, ei niinkään hoitoa: ”Ensisijaisena tarkoituksena ei nimittäin ole parantaminen tai muuttaminen, vaan se että tarjotaan inhimillistä lämpöä ja ymmärtämystä.” (Wikström 2000, 268)

Nämä luonnehdinnat voivat auttaa näkemään oman työn osana sielunhoidon toteutumisen laajaa kenttää ja sen myötä sielunhoidollisesti merkittävänä, tehtävänimikkeestä riippumatta.

Kohtaamisesta jää jälki

Arkkipiispa **Tapio Luoma** määritteli sielua virkaanasettamismessun saarnassa: ”Sielun käsite on vaikea määritellä. Mistä puhumme, kun puhumme sielusta? Yksi tapa ymmärtää se on, että sielu tarkoittaa sitä, mikä jokaisessa ihmisessä on luovuttamatonta ja ainutlaatuista. Sielu on jokaisen persoonan ydin, hänen ihmisyytensä, hänen minuu-

tensa ydin. Sielu on persoonan ulottuvuus, johon kohtaaminen toisen ihmisen ja Jumalan kanssa jättää aina jälkensä...”

Kohtaamisesta jää aina jälki. Jotta se olisi hyvä, kiinnostus ja kyky asettua ihmisten kanssa kunnioittavaan vuorovaikutukseen on lähtökohta. Luoman sanoin: ”Empatia, myötätunto, valmius kuunnella toista ihmistä, ovat juuri niitä kipeästi tarvittuja asioita, joiden voi sanoa nousevan sielusta.” Sielunhoidollinen työote tarvitsee perustakseen näkemyksen, että työtä tehdään ihmisiä varten. Kuulostaa itsestäänselvyydeltä, eikä kuitenkaan ole sitä.

Kontekstin merkitys

Ajattelen sielunhoidon teologiaa kontekstuaalisena teologiana, hiukan eri tavoin kuin sanan totutussa merkityksessä. Sielunhoidollisessa kohtaamisessa ihmisten kanssa oleminen ja tekeminen nousevat siitä, missä tilanteessa ollaan. Mitä ihmiset kertovat omasta todellisuudestaan, kun asetun kuulemaan? Mitä tämä yhteisö elää juuri nyt?

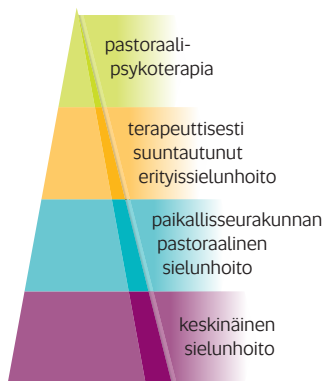
Sielunhoidollisessa työssä korostuu dialogisuus, samalla kun oma identiteetti ja kristillisen uskon lähtökohdat säilyvät. Ihmisten tarinat ovat merkittäviä, heidän uskonsa ja epäilynsä sanoitus ja ilmaisutavat ovat kiinnostavia. Ne ovat kirjavia, yhä moninaisempia. Sielunhoidossa etsitään kristillisen kirkon todellisuuskäsitykselle eläviä ilmaisuja, joista löytyy tie eteenpäin sitä etsiville. Tämä tapahtuu kunnioittavassa ja arvostavassa ilmapiirissä.

Maastoon tiettömyyden

Maisemassa ovat ihmisten elämän todellisuus ja Jumalan läsnäolo

Sielunhoidollinen työote seurakunnassa

Valmiudet Tiedot & taidot

siinä. Ei se ole helppo maasto. Siksi oikopolut voivat houkuttaa, tarjota helpotusta omaan ahdistukseen. Vaikeutta voi paeta byrokraatiaan, roolin taakse, kirkollisiin kliseisiin, suuriin sanoihin, keinoja on monia.

Sielunhoito on usein sen sietämistä, että elämä on nyt sietämättömyyden. Sielunhoitajan tehtävä voi olla toivoa toisten puolesta, liittyä kirkon toivoon ja uskoon, ettei pimeä merkitse Jumalan hylkäämäksi joutumista. Sielunhoitaja ei pääse itsensä ohi: hän joutuu käymään oman elämänsä kamppailut, selviämään tunteidensa kanssa ja etsimään ammatillista tapaa ottaa vastaan ihmisten tarinoita. Se ei tapahdu itsestään. Sielunhoitoon liittyvät vastuullisen vallankäytön kysymykset. Kun niissä toimitaan väärin, jäljet ovat syvät.

Sielunhoidollisen osaamisen kehittämiseen – koulutukseen ja työn ohjaukseen – kannattaa panostaa, koska seurakuntatyössä vastaan tulee koko elämän kirjo. On hel-

pompaa olla vaikeassa tilanteessa, kun hahmottaa, mistä siinä voi olla kysymys, ja mistä omat tunteet ja reaktiot kertovat. On tärkeää hahmottaa oma tehtävänsä ja mahdollisuutensa ja käyttää niitä rohkeasti. Samoin on tärkeää hahmottaa oman osaamisen rajat. Sielunhoito ei ole psykoterapiaa. Psykyen kehityshäiriöt tai vakava traumatisoituminen ovat psykoterapeutillekin vaativia hoidon alueita. Seurakuntalaisille voi olla hankala mieltää, missä kirkon työntekijän tai muun sielunhoidon ammattilaiseksi itsensä ilmoittavan pätevyyden rajat ovat. Vastuu on siksi työntekijällä ja työnantajalla. Ohjaaminen eteenpäin on usein sielunhoitajan tehtävä.

Sielunhoidollisuus ja työn arki

Sielunhoidollisen työotteen esteenä moni työntekijä kokee hajanaisen työn arjen, jossa ei yksinkertaisesti ole aikaa olla rauhassa ihmisten kanssa. Tämä tuottaa työntekijälle eettisen dilemman, kun omat ihanteet työn tekemisestä jauhautuvat arkeen. Kun aikaa pitempiin sielunhoitosuhteisiin ei ole, työntekijän voi olla vaikea mieltää, mitä sielunhoito ja sielunhoidollisuus omassa ja työyhteisön työssä on. Pastoraalikeskustelu sielunhoidon toteuttamistavoista tai seurakuntatyön sielunhoidollisista ulottuvuuksista on vähäistä. Kun tehdään entistä pienemmällä porukalla, kysymys on todella ajankohtainen: miten olemme ihmisiä varten? Millaisella työotteella haluamme toimia? Miten teemme sen, minkä voimme tehdä? X

Miksi mieli masentuu ja mitä sielunhoitaja voi tehdä?

Olen paljon pohtinut masennuksen syvintä olemusta. Olen kahlannut läpi vuosia ja vuosia kestäneen masennuksen ja selvinnyt siitä. Keväällä 2018 ilmestyi menestyskirjaksi tituleerattu ”Toivon kirja masennuksesta”, jossa kerron noin suunnilleen kaiken siitä, mitä sekä omakohtaisesti että työssäni olen oppinut ilmiöstä nimeltä masennus.

TEKSTI: MIIA MOISIO

PASTORI, HELSINKI

KUVA: MIKA MALLASVAARA

PIIRROS: ISTOCKPHOTO

Kun puhutaan masennuksesta toipumisesta, on hyvä keskittyä kokonaisvaltaiseen toipumiseen; fyysiseen, psyykkiseen, sosiaaliseen ja henkis-hengelliseen puoleen. Olen vahvasti sitä mieltä, että ennakkoluulottomuus on hyvä matkaeväs, kun toipumisen tielle päättää lähteä. Toipuminen täytyy aloittaa jostain kokonaisvaltaisen kohtaamisen osa-alueesta.

Masennus johtuu monesta tekijästä; suoliston hyvinvoinnista, ai-

vojen välittäjäaineista, stressistä, lapsuuden kasvuympäristöstä ja monesta muusta tekijästä. Olen kirjassani esittänyt näkemykseni siitä, mitä masennus on.

Itsestä etääntymisen sairaus

Kun ihminen ei uskalla tai osaa tiedostaa omia tunteitaan ja tarpeitaan, ei hänellä ole kosketusta itseensä, ei ehkä tiedä, kuka on, mitä tarvitsee, mitä tuntee ja mitä elämässään haluaa. Eikä voikaan tietää. Kun on oikein epävarma ja hukassa itseltään, tulee tuijotettua hyväksyntää toisten ihmisten silmistä. Silloin pyrkii muuntautumaan ikään kuin toisten odotusten mukaiseksi ja kulloiseenkin seuraan sopivaksi.

Näkymättömyyssairaus

Eikö se, ettei ole omia tarpeita ja tunteita, oikeastaan tarkoita sitä, että on näkymätön? Masennuksesta kärsivä on usein kiltti ja uhrautuva, omat tarpeensa pois antava ihminen. Tarvitaan lupa omien tunteiden ja tarpeiden kuuntelemiseen. Meillä on lupa ja vielä enemmän: velvollisuus suorastaan, jotta voimme voida hyvin.

Häpeäsairaus

Monen masentuneen mielenmaisemaa värittää arvottomuuden, vääränlaisuuden ja kelpaamattomuuden kokemus eli häpeä. Jokin meistä tarvitsee hyväksyntää ja rakkautta, ja jos sitä ei ole saanut, on syntynyt häpeä, joka saattaa aktivoitua tietyissä tilanteissa hyvinkin vaikeaksi tunteeksi.

Häpeän, näkymättömyyden ja itsestä etääntymisen vastalääke on yksinkertaisuudessaan itsensä rakastaminen. Itseään oppii rakastamaan pikkuhiljaa omiin tunteisiin ja tarpeisiin tutustumalla, ne hyväksymällä ja elämällä niitä kuunnellen.

Mitä sielunhoitaja voi tehdä?

Tässä meille, jotka työssämme kohtaamme masentuneita ja olemme saaneet sielunhoitajan koulutuksen, on hyvää tarjottavaa. Sielunhoitajan paras työväline on hyväksyvä ja rakastava katse, joka kertoo masentuneelle sen, että hän on täydellinen juuri sellaisena kuin on. Että hänellä on oikeus kuunnella itseään. Älä sano pelkästään ”Jumala rakastaa sinua”, masentunut ei välttämättä pysty ottamaan tuota vastaan, vaan välitä Jumalan rakkautta omalla olemuksellasi. ✕

Kirjoittaja on TM, pappi, skeematerapeutti, eroseminaari- ja mindfulness-ohjaaja, Solmuja parisuhteessa -parineuvoja ja kirjailija.

Hyväksyvä ja rakastava
katse kertoo masentuneelle,
että hän on täydellinen
juuri sellaisena kuin on.

A full-page background image showing a woman with long blonde hair, wearing a dark dress, standing in a field of tall, golden grass. She is looking up towards a bright, low sun on the horizon, creating a strong lens flare and a warm, golden glow across the entire scene. The background is slightly blurred, emphasizing the woman and the text.

Mitä on kaikkien pelastuminen?

PETRI TIKKA

VÄITÖSKIRJATUTKIJA, HELSINKI

”Niin pysyvät nämä kolme: usko, toivo, rakkaus.” (1. Kor. 13:13) Tuttua tutumpi kohta, eikä vain häissä.

Usko, toivo ja rakkaus ovat teologiset hyveet, kristityn elämän suuntaviivat. Usko antaa olemassaololle perustan, rakkaus rakentaa ihmistä – mutta mitä tekee toivo? Se jää usein kahden muun varjoon. Kuitenkin ilman toivoa rakkaus palaa loppuun ja usko menettää näköalansa.

Toivosta on vaikea puhua, kun se ymmärretään lähinnä henkilökohtaisena mahdollisuutena. Kirkon palveluksiin hakeudutaan kuitenkin saamaan vahvistusta mahdottomiin tilanteisiin, joissa omat voimavarat eivät riitä. Kirkolta toivotaan toivoa. Perusteltua toivon teologiaa tarvitaan. Kirkon työntekijä jaksaa jakaa toivoa vain sen verran kuin hän itse uskaltaa uskoa siihen.

Apokatastasis ja muita yhtä hankalia termejä

Teen väitöskirjatutkimusta toivosta sen laajimmassa muodossa. Tutkin kaikkien pelastumisen sovituspillisiä perusteita nykykeskustelussa (tuoden asiaan luterilaisen näkökulman). Sain tutkimukseen apurahaa Pappisliitolta vuonna 2016.

On mainittava väite, josta ei ole kyse ”kaikki pääsevät taivaaseen”.

Tuota käsitystä kutsutaan ultrauniversalismiksi. Sen mukaan lopullinen hyvä saavutetaan välittömästi kuoleman jälkeen uskosta riippumatta. Kaikkien pelastuminen ja ultrauniversalismi ovat itse asiassa toistensa vastakohtia. Kaikkien pelastumisen ajatus perustuu Pelastajaan eli Kristukseen, joka lahjoittaa ihmiselle uskon ilman hänen omia ansioitaan. Ultrauniversalismissa ei sen sijaan tarvita pelastusta ainakaan syvemmässä mielessä. Kaikkien pelastuminen perustuu Jumalan armoon, ultrauniversalismissa nojautaan ihmisen moraaliin.

Kaikkien pelastumista kutsutaan useimmiten joko kristilliseksi universalismiksi tai apokatastasis-opiksi. Kummatkin termit ovat käyttökelpoisia, vaikka myös osittain harhaanjohtavia. Kristillinen universalismi tarkoittaa sitä, että kaikki koskaan eläneet ihmiset lopulta tunnustavat Jeesuksen Herraksi. Usko on välttämätön, mutta lopulta sen saavat osakseen kaikki. Toivon toteutumiseen liittyy elimellisesti kristinusko eli usko Kristukseen. Termi ”universalismi” voi kuitenkin viitata myös pluralistiseen universalismiin, jonka mukaan kaikki uskonnolliset tiet ovat yhtä hyviä lopullisen hyvän kannalta.

Apokatastasis juontaa juurensa Raamatusta. *Apokatastasis pantoon* tarkoittaa ”kaiken ennalleen asettamista”, johon Pietari viittaa puhuessaan Jee-

suksen taivaaseenastumisesta ja paluusta: ”Taivas oli oleva hänen asuinsijansa siihen aikaan saakka, jolloin kaikki pannaan kohdalleen.” (Ap.t. 3:21) Tämä kohta tulkittiin varhaiskirkossa usein niin, että Kristuksessa Jumala palauttaa koko ihmiskunnan paratiisiliseen (mutta entistä parempaan) tilaan. Apokatastasis-toivoa alettiin kuitenkin myös yhdistellä ajatuksen, että kaikki sulautuu ruumiittomasti Kristus-Järkeen. Tällainen panteistinen apokatastasis torjuttiin viidennen ekumeenisen kirkolliskokouksen aikoihin vuonna 553. Tuoreimmat tutkimukset (aikaisemmista käsityksistä poiketen) toteavat, ettei Kristuksen lihaksituloon ja pelastustyöhön perustuvaa, oikeaoppista apokatastasis-oppia ole virallisesti torjuttu jakamattoman kirkon kirkolliskokouksissa.

Oppi kuitenkin menetti arvovaltansa. Sitä on pidetty harhaoppina erityisesti läntisessä kirkossa. Jakamattoman kirkon perintöön nojaavassa ortodoksisessa kirkossa kaikkien pelastumisen opettamista on sen sijaan tapahtunut aika ajoin näihin päiviin asti. Katolinen professori **Ilaria Ramelli**, joka on varhaiskirkon ajattelun merkittävimpiä tutkijoita, on kirjoittanut laajan opuksen apokatastasis-opista. Hänen käsityksensä mukaan missään muussa uskonnossa tai filosofiassa ennen kristinuskoa ei kannatettu kaikkien pelastumista (juutalaisuus on asia erikseen). Lisäksi apokatastasis oli paljon yleisemmin hyväksytty oppi kirkon ensimmäi-

sillä vuosisadoilla kuin yleensä ajatellaan. 300-luvun kirkkoisien sanat näyttävät todistavan, että jopa suurin osa kristyistä uskoi tähän toivoon. Myös katolisen kirkon keskeiset opettajat Augustinus ja Hieronymus olivat aluksi kaikkien pelastumisen opettajia.

”Me odotamme Jeesusta, hän kaikki pelastaa”

Lex orandi, lex credendi eli rukouksen laki on uskon laki, kuuluu vanha kristillinen sanonta. Vaikka hengellinen musiikki (kuten virsi 13) ei luonnollisestikaan ole dogmaattisia väitelauseita, on sen ylistyksellinen luonne kaikkein välittömintä uskon tunnustamista. Paavalin kirjeessä filippiiläisille on Kristuksen alentumisesta kertova hymni, joka huipentuu näin: ”...hän alensi itsensä ja oli

kuuliainen kuolemaan asti, ristin-kuolemaan asti... Jeesuksen nimeä kunnioittaen on kaikkien polvistuttava, kaikkien niin taivaassa kuin maan päällä ja maan alla, ja jokaisen kielen on tunnustettava Isän Jumalan kunniaksi: ’Jeesus Kristus on Herra.’” (Fil 2:8,10-11)

Jeesuksen tunnustaminen Herraksi tai Jumalan Pojaksi on vanhimpia kristillisiä uskontunnustuksia (ks. Room. 10:9; Ap.t. 8:37). Tällainen tunnustus ei ole mahdollinen ilman Pyhän Hengen vaikutusta (1. Kor. 12:3). Tunnustus ei ole pakotettua, voitokkaan kunninkaan herruuden tunnustamista, vaan palvovaa ylistystä (vrt. Room. 14:11). Apostolin mukaan kaikki, niin kaikki taivaan voimat kuin kaikki koskaan eläneet ja kuolleet ihmiset, liittyvät lopulta kiitoksen harmoniaan. Se tapahtuu Jeesuksen, kaikkivaltiaan Jumalan, ristin voimalla.

Kirkon työntekijän tai seurakuntalaisen käytännön elämässä toivon näköala mahdollistaa sen, ettei uskoa tarvitse hävetä tai pelätä. Vapahtaja on tullut kertakaikkisesti etsimään kadonneen. Ristiin-naulitun rakkaus on julkinen asia, jolla voimme aiheellisesti ylpeillä. Kaikkien pelastuminen on yhteinen pöytä, joka on jo katettu. Toivo kannustaa sekä ekumeniaan että avoimeen kommunikaatioon niiden kanssa, joiden ajatuksia emme ole edes alkaneet ymmärtää. Toisia ihmisiä ei voi demonisoida, kun jakamaamme pimeyteen on astunut kaikkien ihmisten pelastaja. ✕

Usko antaa
olemassaololle
perustan,
rakkaus
rakentaa
ihmistä –
mutta mitä
tekee toivo?

ARI STENMAN

KANTTORI, UUDENKAUPUNGIN
SEURAKUNTA

Hankala viikonloppu

Viikko on ollut täynnä kokouksia, ja viikonlopuksi on tullut poikkeuksellisen paljon hautajaisia. Perjantai-iltapäivällä meni pitkään, nyt lauantaina

Jokela on mennyt aamuyhdeksäksi kappelille, harjoittanut viulistin ja laulajan, soittanut kolme siunausta, ja viimeisessä oli vielä suuri saattoväki ja pitkä muistotilaisuus.

Jokelan saapuessa kotiin hänen vaimonsa, jolla on normaali päivätyö ja odottaa nyt perheen toista lasta, istuu pahantuulisen näköisenä keittiön pöydän ääressä. Se sanoo, että olisi sauna, jos kelpaa, me muut ei sinua jaksettu enää odottaa. Kaksivuotias tuhertaa itkua äitinsä sylissä, ja Jokela menee vähin äänin saunaan, miettien, että eipä ole huomisia kahta messua tullut vilkaistuakaan. Että jälleen kerran rutiinilla mennään...

Saunasta palattua vaimo alkaa purkaa pahaa tuultaan.

– Eikö niitä teidän muistotilaisuuksia voisi pitää niin, että pitäisitte te kirkon ihmiset osuutenne siihen aluksi ja jättäisitte väen sitten keskenään muistelemaan. Pakkoko sinunkin on niiden muutaman virren takia istua siellä koko päivä iltaan asti. Minä täällä lapsen ja ison mahani kanssa saan pärjätä koko päivän itsekseni!

Jokela myöntää vaimonsa ajatukset kaikein puolin järkeviksi ja itselleenkin mielui-

siksi, mutta kun on ne perinteet ja kutsumus kulkea ihmisten mukana elämän käännekohtissa. Vaimo suuttuu nyt tosissaan, ja pariskunta käy hetken kiivasta sanasotaa. Vaimo nousee ja paiskaa mennessään makuuhuoneen oven kiinni, kuuluu rauhoittavan kaksivuotias, joka on säikähtänyt vanhempiansa riitaa, ja alkanut itkeä.

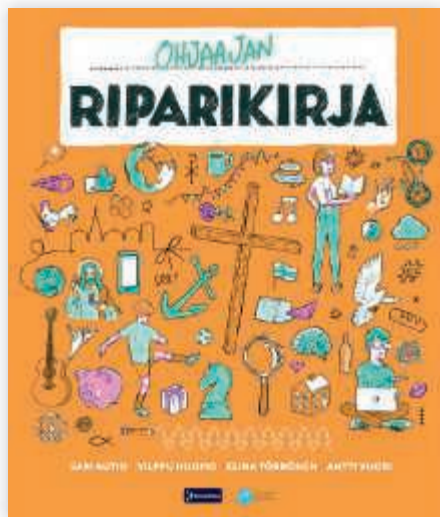
Ankeasti kuluu lauantai-ilta, Jokela yrittää lukea vähän, miettii jo, menisikö harjoittelemaan, mutta jättää sentään menemättä. Illalla hän hiipii makuuhuoneeseen, jossa vaimo on selin, lukee kirjaa. Kaksivuotias näkyy nukkuvan sikeästi pinnasängyssä.

Aamulla Jokela herää ilman herätyskelloa, lähtee vähin äänin töihinsä. Messuja on tänään kaksi, jälkimmäisen jälkeen olisi vielä vierailevan puhujan jatkotilaisuus. Ennen toista messua hän saa kuulla, että vieraileva puhuja on sairastunut ja työpäivä loppuisikin tähän messuun. Hymy leviää väkisinkin kasvoille, sillä tuollainen yllätys-helpotus tuntuu tässä saumassa todella hyvältä, kotiväelle onkin mukava yllätys, kun hän tulee paria tuntia aiemmin kuin on ilmoittanutkaan...

Jokelan tullessa iltapäivällä kotiin on toinen autoista hävinnyt. Pöydällä on lappu, että muut ovat menneet kyläilemään, tulevat joskus illalla. Mies istahtaa sohvalle, löysää solmionsa ja miettii, että onneksi ensi viikonloppu on vapaa. ✕

RIPPIKOULUUN

Uuteen rippikoulusuunnitelmaan tehty Riparikirja-sarja lähestyy rippikoulua ja nuoren elämää ilmiöistä käsin.

S. Autio, V. Huomo, E. Törrönen, A. Vuori

Ohjaajan riparikirja + digimateriaali

Sisältää lukukohtaisten työskentelyvinkkien lisäksi ideoita laajojen ilmiötyöskentelyiden ja -rippikoulujen rakentamiseen. Lisäksi käydään läpi rippikoulun suunnittelua, arviointia sekä nuorten osallistamista niissä. Materiaaliin kuuluu valmiita, muokattavia dioja opetusaineistosta sekä helpot säestyssovitukset lauluihin. Ohjaajan materiaali sisältää painetun kirjan ja digimateriaalin vuosilisenssin.

39,00

39⁰⁰

S. Autio, V. Huomo, E. Törrönen, A. Vuori

Riparikirja

Pienten elämästärinöiden lisäksi kirja sisältää rippikoulun perusoppiaineksen, monipuolisia tehtäviä, muistiinpanotilaa, katekismuksen sekä 20 oppituntien teemoihin liittyvää laulua nuotteineen. Käsitellyssä painotetaan nuoren osallisuutta ja omaa kokemusta sekä digitaalista toimintaympäristöä.

14,85 (16,50)

väh. 20 14,00

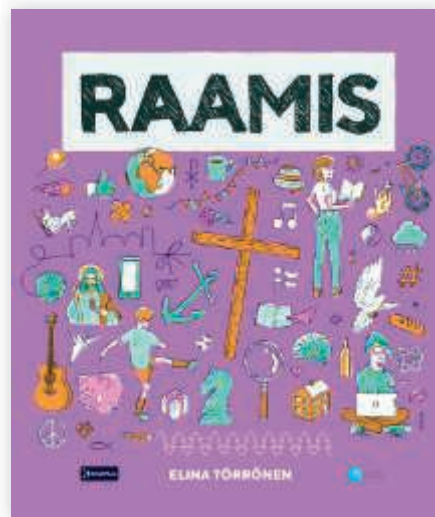
väh. 100 13,40

väh. 300 12,90

väh. 500 12,40

Alk. 12⁴⁰

Elina Törrönen

Raamis

Riparikirjan Raamis tarjoaa materiaalipaketin rippikoulujen isosryhmien käyttöön. Raamattua tutkitaan sisältö-sanoma-sovellusmenetelmää hyödyntäen niin keskustellen kuin toiminnallisesti. Kirja ei sisällä erikseen ohjaajan aineistoa.

18,00

18⁰⁰

Hanna Autio, Janne Piipponen (toim.)

Tulkaa kaikki nyt laulamaan

– Viisuja ja virsiä ukulelle

Teoksessa on yli viisikymmentä hengellistä laulua ja virttä, jotka on soinnutettu ukulelea varten.

Ukulelea on helppo oppia soittamaan; soittamisen alkuun pääsee opettelemalla vain kymmenen soittoa. Laulut on valittu sekä nuorisotyötä että aikuisten musiikkiryhmiä varten.

17,90 (24,90)

AURINKO KUSTANNUS

17⁹⁰

**Laajin valikoima
rippikoulutyölle!
Rippiraamatut,
konfirmaatio-
todistukset,
rippialbat...**

KIRKON AKATEEMISET –
KYRKANS AKADEMIKER AKI R.Y.
Perustettu 25.1.2001

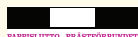
AKIn toimisto
Rautatieläisenkatu 6,
00520 Helsinki Avoimna arkisin klo 9–15. Puh. (09) 4270 1503,
toimisto@akiliitot.fi www.akiliitot.fi

**Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät kysymykset
osoitteeseen edunvalvontaa@akiliitot.fi**

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
Finlands kyrkas prästförbund R.y.
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja,
Pappisliitto**
Eija Nivala
Ylivieskan seurakunnan
kirkkoherra, TM
GSM 044 711 8614
eija.nivala@evl.fi

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
Finlands Kantor-organistförbund r.y.
www.skul.fi, kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Varapuheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja,
Kanttori-urkuriliitto**
Marjukka Andersson
Lauttasaaren
seurakunnan
A-kanttori, DU, MuM
Puh. 040 513 6235,
marjukka.andersson@
evl.fi

SUOMEN TEOLOGILIITTO
Finlands teologförbund r.y.
www.suomenteologiliitto
Perustettu 2.6.2017

**Puheenjohtaja
Teologiliitto**
Leena Pihlajamäki
Liiketoimintajohtaja
Hyy-yhtymä
Puh. 040 725 28 87
leena.pihlajamaki@alli.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Jussi Junni
pastori, TM, PsM
Puh. (09) 4270 1507
GSM. 044 744 7041
jussi.junni@akiliitot.fi

Yleishallinto,
neuvottelutoiminta,
edunvalvonta,
palvelussuhdeneuvonta

ASiantuntijat

Vesa Engström
TK
Puh. (09) 4270 1501
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi

AKIn opiskelijatyö,
Teologiliiton hallinto,
neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu-, mentorointi- ja
työllistymiskysymyksissä

JÄSENPAIVELUSIITEERIT

Tuija Kukkonen
yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@
akiliitot.fi

Jäsenyysasiat,
alaosastot,
luottamus mieskurssit

APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Merja Laaksamo
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@
akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja,
AKIn viestintä,
Pappisliiton hallinto
ja alaosaostotoiminta,
opintomatkat, pappien
ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Annukka Ruusula
kanttori, MuM
Puh. (09) 4270 1505
GSM 044 744 7040
annukka.ruusula@akiliitot.fi

Kanttori-urkuriliiton hallinto
ja alaosaostotoiminta,
kanttorien
ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

Cruxin toimitussihteeri,
jäsenyysasiat,
opintomatkat

LAKIMIESET

Maarit Engström
OTM, KTM
Puh. (09) 4270 1502
GSM 050 518 4038
maarit.engstrom@
akiliitot.fi

Palvelussuhdeneuvonta,
luottamusmiestoiminnan
koordinointi, koulutus-
tehtävät

JOHDON ASSISTENTTI
Tuula Anttonen
HSO-sihteeri
Puh. (09) 4270 1513
tuula.anttonen@akiliitot.fi

AKIn hallinnon ja johdon
assistentti, Pappisliiton
hallintoelinten
pöytäkirjanpitäjä, matka-
ja kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

PROJEKTISIITEERI
Laura Leipakka
TM
Puh. 09 4270 1517
GSM 044 784 7327
laura.leipakka@akiliitot.fi

Pappisliiton, Kanttori-
urkuriliiton ja Teologiliiton
projektit

Erityiskoulutettujen työtoimiyksissä Erko
Asemamiehenkatu 2 C, 00520 Helsinki
Puh. (09) 7206 4343 ma ja to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
Arkisin klo 10–16 Eversheds Asianajotoimisto Oy
Puh. 010 684 1300. Mainitse minkä liiton jäsen olet ja
jäsennumerosi.

Elä täysillä – Turva turvaa

Tutustu
etuihisi
turva.fi/aki

Kotona rentoudutaan, nautitaan, kerätään voimia.
Puuhataan, siivotaan, kokataan. Juhlitaan ja pyöritetään arkea.
Kotona myös sattuu ja tapahtuu, ja silloin on hyvä olla Turvassa.

Turvan kotivakuutus turvaa elämäsi tärkeimmän paikan ja rakkaimmat esineet.
Lue lisää osoitteesta turva.fi ja ole kotonasi kuin kotonasi.